

CMUS Profesional de Lalín

Programación de Fagot

**Conservatorio Profesional
de Música de Lalín**

Curso 2023/2024

Índice

1.	Introdución	5
1.1	Marco Legal	5
1.2	Características do centro	6
1.3	Características do alumnado	7
2.	Obxectivos xerais das ensinanzas musicais	8
2.1	Grao elemental	8
2.2	Grao Profesional	9
3.	Obxectivos específicos das ensinanzas musicais	10
4.	Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de Fagot .	11
4.1	Grao elemental da materia de Fagot	11
4.2	Grao profesional da materia de Fagot	11
5.	Metodoloxía	11
5.1	Principios metodolóxicos	11
5.2	Métodos didácticos	12
6.	Atención á diversidade	13
7.	Temas transversais	14
7.1	Educación en valores	14
7.2	Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)....	15
8.	Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	16
8.1	Actos institucionais	16
8.2	Cursos e clases maxistras	16
8.3	Audicións	17
8.4	Outros	17
9.	Secuenciación por cursos	18
9.1	Curso: 1º de grao elemental	18
9.1.1	Obxectivos	18
9.1.2	Contidos	18
9.1.3	Avaliación	19
9.1.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	21
9.1.5	Medidas de recuperación	21
9.1.6	Recursos didácticos	23
9.2	Curso: 2º de grao elemental	24
9.2.1	Obxectivos	24
9.2.2	Contidos	24
9.2.3	Avaliación	25
9.2.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	27
9.2.5	Medidas de recuperación	27

9.2.6	Recursos didácticos	29
9.3	Curso: 3º de grao elemental.....	30
9.3.1	Obxectivos	30
9.3.2	Contidos	30
9.3.3	Avaliación	31
9.3.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	33
9.3.5	Medidas de recuperación	33
9.3.6	Recursos didácticos	35
9.4	Curso: 4º de grao elemental.....	35
9.4.1	Obxectivos	35
9.4.2	Contidos	36
9.4.3	Avaliación	37
9.4.4	Medidas de recuperación	39
9.4.5	Recursos didácticos	40
9.5	Curso: 1º de grao profesional.....	41
9.5.1	Obxectivos	41
9.5.2	Contidos	42
9.5.3	Avaliación	42
9.5.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	45
9.5.5	Medidas de recuperación	45
9.5.6	Recursos didácticos	47
9.6	Curso: 2º de grao profesional.....	47
9.6.1	Obxectivos	47
9.6.2	Contidos	48
9.6.3	Avaliación	48
9.6.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	51
9.6.5	Medidas de recuperación	51
9.6.6	Recursos didácticos	53
9.7	Curso: 3º de grao profesional.....	53
9.7.1	Obxectivos	53
9.7.2	Contidos	54
9.7.3	Avaliación	54
9.7.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	57
9.7.5	Medidas de recuperación	57
9.7.6	Recursos didácticos	59
9.8	Curso: 4º de grao profesional.....	60
9.8.1	Obxectivos	60
9.8.2	Contidos	60
9.8.3	Avaliación	61
9.8.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	63
9.8.5	Medidas de recuperación	64
9.8.6	Recursos didácticos	65
9.9	Curso: 5º de grao profesional.....	66
9.9.1	Obxectivos	66
9.9.2	Contidos	67

9.9.3	Avaliación	67
9.9.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	70
9.9.5	Medidas de recuperación	70
9.9.6	Recursos didácticos	72
9.10	Curso: 6º de grao profesional	72
9.10.1	Obxectivos	72
9.10.2	Contidos	73
9.10.3	Avaliación	74
9.10.4	Medidas de recuperación	76
9.10.5	Recursos didácticos	78
10.	Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica	79
11.	Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento.	80
12.	ANEXOS	80
12.1	Probas de acceso 1º de grao profesional	80
12.1.1	Contidos	81
12.1.2	Criterios de avaliación	81
12.1.3	Criterios de cualificación	81
12.2	Probas de acceso a outros cursos.	82
12.2.1	Contidos	82
12.2.2	Criterios de avaliación	82
12.2.3	Criterios de cualificación	82
12.3	Premios Fin de Grao	83
12.3.1	Contidos da proba	83
12.3.2	Criterios de avaliación	83
12.3.3	Criterios de cualificación	83

1. Introducción

A presente Programación Didáctica de Fagot está baseada na secuenciación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación ao longo dos catro cursos do grao elemental e dos seis de que consta o grao profesional, e foi realizada polo profesorado do departamento Vento Madeira de acordo co currículo oficial vixente para a materia e co proxecto educativo do centro, como así establecen os artigos 5º e 10º do capítulo II dos Decretos 198/2007 e 203/2007, do 27 de setembro, respectivamente.

Este documento inclúe, ademais dos obxectivos e contidos, a metodoloxía que se vai a seguir (indicando materiais e recursos didácticos que se empregarán), a avaliación e os seus tipos, procedementos e ferramentas (tanto da aprendizaxe coma da ensinanza e da propia programación), a atención á diversidade, e outras informacións que consideramos de interese e necesidade para levar a cabo o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Entendemos esta programación didáctica como un instrumento flexible, que permite adaptarse ás circunstancias concretas do alumnado en cada momento do seu proceso de aprendizaxe, pero ao mesmo tempo, tamén como marco de referencia que lle dá forma á nosa ensinanza garantizando que aqueles alumnos e alumnas dun mesmo nivel, e incluso con diferente profesorado, poidan acceder a unha ensinanza que favoreza a consecución dunhas competencias mínimas equiparables.

1.1 Marco Legal

Para a elaboración desta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes documentos legais, clasificados atendendo á súa data de publicación, de menor a maior antigüidade:

- **ORDE do 29 de setembro de 2015** pola que se convocan os premios extraordinarios nas ensinanzas artísticas profesionais nas modalidades de música, danza e de artes plásticas e deseño na Comunidade Autónoma de Galicia, correspondentes ao curso 2014/15. DOG do 6 de outubro de 2015.
- **DECRETO 229/2011**, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG 21 de decembro de 2011.
- **CIRCULAR 15/2011** da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se ditan instrucións para determinados aspectos do funcionamento dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza.

- **ORDE do 4 de agosto de 2011** pola que se desenvolve o Decreto 223/2010, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento Orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 18 de agosto de 2011.
- **DECRETO 223/2010**, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 19 de xaneiro de 2011.
- **ORDE do 28 de xullo de 2008**, pola que se regulan as probas de acceso ás ensinanzas profesionais de música dispostas no Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 18 de agosto de 2008.
- **CIRCULAR 21/2008** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se regula a avaliación e cualificación dos alumnos e das alumnas que cursan as ensinanzas elementais de música e danza dispostas nos decretos 196/2007, do 20 de setembro e 198/2007, do 27 de setembro, polos que se establece a ordenación das ensinanzas de grao elemental de danza e de música, respectivamente.
- **ORDE do 8 de febreiro de 2008**, pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música que se establecen na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG do 26 de febreiro de 2008.
- **DECRETO 198/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música. DOG do 25 de outubro de 2007.
- **DECRETO 203/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 31 de outubro de 2007.
- **CIRCULAR 9/2007** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se ditan instrucións sobre o desenvolvemento das ensinanzas elementais e profesionais de música establecidas na Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

1.2 Características do centro

O CMUS Profesional de Lalín é un Conservatorio de Música Municipal encadrado dentro dun Padroado Cultural. O Conservatorio atópase nun edificio situado ao noreste da vila de Lalín, na Rúa da Banda de Música de Lalín nº 10. A rúa é unha rúa morta, sen saída, que da acceso ao IES Ramón Mª Aller Ulloa e ao Parque do Pontiñas.

O edificio que alberga ao CMUS Profesional de Lalín é o Auditorio Municipal de Lalín. Este edificio divídese en dúas zonas de aulas diferenciadas divididas pola Sala “Tuno Valdés”. O Centro conta con dúas zonas de aulas, dous auditorios, biblioteca, zona de oficinas, cabinas de estudo, etc. O edificio está compartido con outras asociacións e diversas actividades culturais

Lalín está situado na Comarca do Deza, corazón de Galicia, nunha zona de ampla influencia musical, rodeado por Concellos con numerosas bandas de música.

O horario do CMUS é de tarde, durante o curso escolar é dende as 15:30 ata as 22:00 horas.

1.3 Características do alumnado

O centro conta cunha media de 175 alumnos e alumnas, variando a súa procedencia segundo a idade e o curso que realizan. Así, a maioría dos alumnos do grao elemental pertencen ao concello de Lalín, agás algúns que veñen para cursar especialidades como piano. No Grao Profesional atopámonos con alumnos de Concellos próximos como Silleda, Agolada, Chantada, etc.

Un feito que condiciona a permanencia no CMUS dos alumnos é o momento no que acoden á Universidade, probocando o maior número de baixas entre o alumnado, posto que se teñen que desprazar a vivir lonxe.

Hai que destacar a importancia das bandas de música na nosa zoa de influencia, feito que condiciona a elección do instrumento e o interese polo estudo do mesmo.

As principais motivacións para o estudo neste Centro son:

- A obtención dun título que lles abra saídas profesionais, e que posibilite a continuidade de estudos no grao superior de música.
- A calidade da ensinanza.
- A ubicación do Conservatorio.

As expectativas de futuro do alumnado varían segundo o grao no que se atopan: os/as alumnos/as de grao elemental teñen como principal obxectivo obter unha formación que lles permita gozar da música e poder continuar os seus estudos. O alumnado do grao profesional manifesta as súas preferencias por dedicarse á docencia e á práctica instrumental (orquestra, banda, coro, cámara, solista, etc.), e, se cadra, continuar os seus estudos nun Conservatorio Superior de Música.

No estudo individual do alumnado resalta o esforzo, a análise do repertorio e a comprensión do mesmo. Como gran problema sobresa a falta de tempo, especialmente no grao profesional, debido á gran cantidade de horas que o alumnado pasa no seu centro de ensinanza obrigatoria. Outros problemas son a falta de organización, de constancia e concentración no estudo.

O clima existente entre o alumnado e o profesorado do centro é óptimo, sendo

este un dos valores máis apreciados por ambas partes.

É de destacar que as preferencias do alumnado no seu tempo de lecer, sigan relacionadas coa música, debido á importancia que dan á asistencia a concertos ou á escoita da mesma na casa.

Como conclusión, extraemos que ao ser este un centro de ensinanzas artísticas o grao de satisfacción do alumnado co centro é alto, por non ser obrigatorios os devanditos estudos.

2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais

2.1 Grao elemental

O artigo 2º do capítulo I do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, indica que a finalidade deste grao é promover a autonomía do alumnado para que a súa capacidade de expresión musical adquira a calidade artística necesaria que permita acceder ao grao profesional.

Esta finalidade acadaríase coa consecución dos obxectivos ou capacidades ao longo dos catro cursos dos que consta o grao elemental e que o artigo 3º do capítulo I do mesmo Decreto enumera:

- a) Apreciar a importancia da música como linguaxe artística e medio de expresión cultural dos pobos e das persoas.
- b) Expresarse con sensibilidade musical e estética para interpretar a música de diferentes épocas e estilos, gozar con ela e enriquecer as propias posibilidades de comunicación e de realización persoal.
- c) Coñecer e valorar a importancia da respiración e do dominio do propio corpo no desenvolvemento da técnica instrumental, da calidade do son e da interpretación.
- d) Relacionar os coñecementos musicais coas características da escritura e da literatura do instrumento da especialidade, coa finalidade de adquirir as bases que permitan desenvolver a interpretación artística.
- e) Interpretar en público, coa necesaria seguridade en si mesmo, para vivir a música como medio de comunicación.
- f) Interpretar música en grupo habituándose a escoitar outras voces ou instrumentos, e adaptarse harmonicamente ao conxunto.
- g) Ser consciente da importancia do traballo individual e adquirir a capacidade de escoitarse e ser crítico consigo mesmo.
- h) Valorar o silencio como elemento indispensable para o desenvolvemento da concentración, a audición interna e o pensamento musical.

- i) Ser consciente da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- j) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

2.2 Grao Profesional

O Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música, indica no artigo 2º que a súa finalidade é proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais da música, ordenándose en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

Esta finalidade acádase ao longo dos seis cursos dos que consta este grao coa consecución dos seguintes obxectivos que aparecen enumerados no artigo 3º do mesmo Decreto:

- a) Habitarse a escoitar música e establecer un concepto estético que permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.
- b) Desenvolver a sensibilidade artística e o criterio estético como fonte de formación e enriquecemento persoal.
- c) Analizar e valorar a calidade da música.
- d) Coñecer os valores da música e optar polos aspectos xurdidos dela máis axeitados para o desenvolvemento persoal.
- e) Participar en actividades de animación musical e cultural que permitan vivir a experiencia de transmitir o gozo da música.
- f) Coñecer e empregar con precisión o vocabulario específico relativo aos conceptos científicos da música.
- g) Coñecer e valorar o patrimonio musical como parte integrante do patrimonio histórico e cultural.
- h) Tomar conciencia da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- i) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais

A diferenza do Decreto 198/2007, que establece a ordenación do currículo das ensinanzas elementais, no Decreto 203/2007 de ordenación das ensinanzas profesionais recóllense no artigo 6º os obxectivos específicos destas, que serán desenvolvidos de xeito máis concreto no currículo de cada materia e que citaremos nos seguintes apartados deste mesmo punto.

Estes obxectivos específicos ou capacidades que deben ser adquiridos polo alumnado do grao profesional das ensinanzas de música son:

- a) Superar con dominio e capacidade crítica os contidos e os obxectivos formulados nas materias que compoñen o currículo da especialidade elixida.
- b) Coñecer os elementos básicos das linguaxes musicais, as súas características, as funcións e as transformacións nos contextos históricos.
- c) Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical.
- d) Formar unha imaxe axustada das posibilidades e das características musicais de cada un, tanto a nivel individual como en relación co grupo, coa disposición necesaria para saber integrarse como un membro máis del ou para actuar como responsable do conxunto.
- e) Compartir vivencias musicais de grupo na aula e fóra dela que permitan enriquecer a relación afectiva coa música, a través do canto e da participación instrumental en grupo.
- f) Valorar o corpo e a mente para utilizar con seguridade a técnica e poder concentrarse na audición e na interpretación.
- g) Relacionar e aplicar os coñecementos adquiridos en todas as materias que compoñen o currículo, nas vivencias e nas experiencias propias para acadar unha interpretación artística de calidade.
- h) Coñecer e aplicar as técnicas do instrumento ou da voz de acordo coas exixencias das obras.
- i) Adquirir e demostrar os reflexos necesarios para resolver eventualidades que xurdan na interpretación.
- j) Cultivar a improvisación e a transposición como elementos inherentes á creatividade musical.
- k) Interpretar individualmente ou dentro da agrupación correspondente obras escritas en todas as linguaxes musicais, afondando no coñecemento dos estilos e das épocas, así como nos recursos interpretativos de cada un destes.
- l) Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.

4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de Fagot

---

4.1 Grao elemental da materia de Fagot

No Anexo II do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, establécense os obxectivos, contidos e criterios de avaliación sobre os que se basa a presente programación.

4.2 Grao profesional da materia de Fagot

En canto aos elementos curriculares do grao profesional que serviron de base para a elaboración desta programación, estes pódense consultar no Anexo II do Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música.

5. Metodoloxía

Pola propia natureza da ensinanza do fagot, ao ter unha maior carga de traballo individual, as técnicas de ensinanza serán maioritariamente individuais e activas, e o método a empregar será a autoaprendizaxe guiada, onde o profesor en cada clase orientará e motivará ao alumnado para a busca, procesamento e aplicación da información necesaria, así como a aprendizaxe por proxectos, xa que estes coñecementos que adquirirá poranse en práctica nas metas ou proxectos establecidos, desde a preparación de obras e estudos ata un programa de concerto.

Para dar reposta a todo o anterior, e de xeito xeral, as estratexias metodolóxicas adaptaranse á madurez do alumnado e aos factores contextuais da clase, como son o tempo dispoñible e os espazos e recursos cos que se conte.

5.1 Principios metodolóxicos

Os principios que rixen a elaboración desta programación didáctica dotándoa de coherencia e sentido son:

- **Actividade:** O carácter instrumental da especialidade de fagot require da práctica, polo que o principio de que as cousas se aprenden facéndolas vai implícito na nosa ensinanza.
- **Autonomía:** Cada alumno/a será orientado nas súas clases individuais e nos ensaios colectivos, ensinándolle a traballar de forma independente e a tomar decisións por si mesmo.
- **Creatividade:** Ao tratarse dunha ensinanza artística, toda actividade que realicemos tratará de estimular o pensamento e a imaxinación,

buscando conseguir que os nosos alumnos non repitan soamente o que decimos e pedimos.

- **Individualización:** A nosa ensinanza da materia é individual a maior parte do tempo, algo que nos facilita que en cada clase se teña en conta a dimensión persoal e afectivo social de cada alumno ou alumna.
- **Flexibilidade e diversidade de estratexias didácticas:** Co fin de conseguir os obxectivos propostos poderemos realizar as adecuacións que fosen precisas na temporalización dos contidos.
- **Convivencia:** Nos casos en que as actividades da nosa ensinanza requiran de traballo en equipo fomentárase en todo momento un clima de cordialidade e respecto entre o alumnado.
- **Significación:** Esta será unha das vías de motivación que empregaremos, presentando o que se aprende como algo que será útil noutras situacións, que terá aplicación reais.
- **Interdisciplinidade:** Buscaremos relacionar os contidos da nosa materia cos das outras materias do currículo que cursa o noso alumnado para dotalos dunha maior significación

5.2 Métodos didácticos

Á hora de decidir os métodos didácticos para esta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes enfoques:

- **Modelo constructivista:** Tomando como idea principal que o coñecemento é unha construción persoal na que o/a alumno/a elabora significados propios a partir duns coñecementos previos, a través dunha actividade intelectual e práctica.
- **Aprendizaxe significativa:** Este modelo de aprendizaxe está moi relacionado co constructivista, xa que a adquisición de coñecemento polo alumno realízase construíndo sobre os seus propios esquemas, sumando información sobre a que xa ten, que lle será útil para aplicar noutras situacións.
- **Aprendizaxe por descubrimento:** isto é, un ámbito de procura pequeno, con obxectivos claros e que os alumnos perciban que a tarefa ten sentido e merece a pena. Deste xeito poténciase que o alumnado se sinta protagonista e sexa partícipe da propia aprendizaxe.

Procurárase empregar actividades variadas e fundamentalmente lúdicas con obxecto de que o discente estea motivado e disfrute da aprendizaxe musical.

Para que esto se produza, debemos ter en conta ao longo de toda actividade:

a) Que o alumnado teña unha boa actitude, algo que se consegue facéndolle ver que o que están a facer ten sentido, é dicir ten unha razón, unha finalidade, así como fomentando o bo clima de clase, a autoconfianza, etc.

b) Que o que se ensine presente unha estrutura lóxica dentro da materia, enfocando o traballo de forma globalizadora.

c) Que as novas aprendizaxes se relacionen cos coñecementos previos, é dicir, os contidos deben ter significatividade psicolóxica.

d) Que sexan conscientes da importancia do estudo individual, fomentando o interese e o respecto polo hábito de estudo e ensinándolles a maneira de que ese tempo sexa eficiente.

6. Atención á diversidade

A diversidade constitúe un valor que enriquece e diversifica a realidade, esixindo no plano educativo unha maior atención por parte do profesorado.

É un feito que os alumnos que acceden a un conservatorio presentan diferenzas individuais e non todos os alumnos aprenden ao mesmo ritmo nin teñen as mesmas capacidades, polo que será labor do profesorado adecuar a práctica docente ás necesidades e características do alumnado.

Para dar resposta á diversidade, desde a clase de fagot teremos en conta as seguintes pautas:

- Traballar con materiais abertos e flexibles, que plantexen diversas estratexias para o logro dos coñecementos.
- Ter en conta as diferenzas individuais e de grupo que se detectan na avaliación inicial: os intereses dos nenos, o contacto que tiveron coas actividades, as destrezas adquiridas, etc.
- Buscar orientación externa, de ser necesario, co propio centro como mediador.
- Respetar o ritmo de aprendizaxe de cada alumno.
- Diversificar as actividades para lograr os obxectivos.
- Plantexar actividades de diferente dificultade e integrar aos alumnos na máis apropiada ao seu nivel.
- Fomentar a pedagogía do éxito, é dicir, valorar os pequenos logros de cada un e considerar positivamente o seu proceso de aprendizaxe.
- Potenciar o traballo das actitudes para lograr o respecto de todos

A atención á diversidade constitúe un indicador moi positivo da saúde do noso sistema educativo, xa que un sistema que tamén intenta dar resposta a todos eses nenos e nenas con deficiencias a nivel persoal e con características cognitivas por encima da media, é un sistema educativo cercano ás necesidades reais do educando. Neste sentido a nosa programación didáctica intentará establecer os instrumentos necesarios, en consonancia cos outros documentos do centro, para lograr unha educación musical comprensiva e de calidade.

7. Temas transversais

A nosa materia tamén trata esta serie de elementos transversais que son abordados desde cada unha das diferentes asignaturas que comprenden o currículo das ensinanzas de réxime especial de música, e que nos dan a oportunidade de reflexionar sobre a dimensión máis persoal da educación.

7.1 Educación en valores

Á hora de abordar a educación en valores seguiranse as seguintes consignas:

- A **educación ambiental** tratarémola a través do coidado pola produción excesiva de sons por parte do alumnado, a concienciación sobre contaminación acústica, e a través da importancia que se lle debe de dar ao silencio como marco de calquera actividade musical.
- En canto á **educación para a saúde**, abordarémola a través da práctica corporal, aprendendo a apreciar e valorar o propio corpo e as súas posibilidades de movemento, tendo en conta e incidindo sobre a educación postural e a adquisición dun correcto tono muscular. Ademais, a música, polos seus compoñentes afectivos, fisiolóxicos e intelectuais, tamén incide de forma positiva no equilibrio persoal e anímico das persoas.
- No referente á **educación para a igualdade de sexos**, partiremos de que a música non está relacionada co sexo do alumnado, e de que toda actividade musical en grupo partirá do principio de integración, de colaboración e de respecto mutuo entre os integrantes da clase independentemente do sexo ao que pertenzan.
- A **perspectiva de xénero** tamén será tida en conta, á hora de escoller o repertorio a interpretar, de xeito que se lle dea visibilidade a todo ese gran universo de mulleres que ficaron á sombra ou foron obrigadas a esconderse nun mundo de homes compositores, poñendo en valor o feminino.
- A **educación para a paz e a tolerancia** traballarase a partir de pezas doutras culturas e das relacións que se establezan coas persoas da contorna.
- A **educación para o lecer** traballarase a partir do concepto productivo do ocio, a través da asistencia a concertos, audicións, recitais e outras actividades culturais, ademais de fomentar a escoita de música e a lectura de libros relacionados co traballado en clase.
- En canto á **educación do consumidor** trataremos que o alumnado adquira unha actitude crítica ante o fenómeno musical, axudándolles a forxar un criterio á hora de decantarse por diferentes versións, e propiciando dese modo un aumento da súa capacidade de elección á hora de consumir música.

- Para rematar, a **educación moral e cívica** abordarémola ao ter presente o respecto ás normas e a necesidade da súa existencia como poden ser á hora de tocar en grupo: a entrada simultánea, o mantemento do plano sonoro adecuado, a actitude de escoita e respecto aos demais... Todas estas normas estarían referidas aos compañeiros, ao material da aula, ao profesor, etc.

7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

Hoxe en día é difícil pensar nun modelo pedagóxico que non se complemente cos recursos tecnolóxicos, permitindo unha formación máis completa e posibilitando unha renovación na pedagogía e na didáctica. A educación ten que avanzar ao paso da sociedade co fin de enriquecerse mutuamente.

Trátase de incidir nos usos da tecnoloxía para a mellora da metodoloxía e fomentar a independencia e autonomía do alumno, aparte da motivación.

Polo tanto coa aplicación das TIC na aula, preténdese:

- Usalas con fin pedagóxico elementos como o metrónomo, afinador ou gravadora para comprobar o resultado sonoro e así tomar as medidas necesarias para melloralo.
- Establecer unha comunicación activa entre o docente e o pai/nai ou alumno/a, a través do correo electrónico e/ou outras plataformas.
- Utilización de Apps máis específicas para o fagot aparte das xa mencionadas relacionadas co metrónomo, afinador e gravadora. Estas son “Bassoon”, para a consulta das dixitación do instrumento ou “Double Reeds” para o raspado das canas.
- Acceso a proxectores e equipos de son, dos que dispón o centro, precisos para a impartición de talleres, charlas ou clases colectivas.
- Acceder a un sinfín de información sobre músicos, profesores/as, gravacións, compositores, etc. O obxectivo será preparar ao alumnado para que sexa quen de atopar esa información, cun desenvolvemento áxil nas redes.
- Coñecer novas aplicacións informáticas relacionadas coa edición da escritura musical, a gravación, mestura e edición de audio e portais de partituras de libre acceso (MuseScore, Sibelius, Audacity ou www.imslp.org).
- O uso de plataformas audiovisuais relacionados coa materia, como YouTube, Vimeo ou Spotify. Estas plataformas unidas á compartición masiva de material audiovisual facilita o seu uso no aula para a exemplificación das posibilidades sonoras e técnicas dos instrumentos e a exploración de diferentes posibilidades interpretativas ante unha mesma obra ou exercicio.

8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Dentro da Sección II do Proxecto Educativo de Centro do noso conservatorio, referente ás normas de organización e funcionamento, e concretamente no título cuarto do capítulo 4, establécese que estas actividades se poderán clasificar en actos institucionais, cursos e clases maxistras, audicións e outros.

O alumnado de Fagot terá o dereito de asistir, aínda que non a obriga, ás actividades culturais e de promoción das ensinanzas que se organicen dende o Departamento de Vento Madeira, agás nas audicións, onde si deberán participar.

A organización de todas as actividades extraordinarias e complementarias do conservatorio correspóndenlle, como norma xeral, ao Equipo de Actividades Culturais e á Vicedirección como coordinadora do dito equipo. Para todas estas actividades agás as audicións de aula (non sendo casos especiais que así o requiran), establecerase un plan de actuación que pode ser consultado no artigo 36º do título cuarto da sección do Proxecto Educativo do Centro anteriormente citado.

8.1 Actos institucionais

O alumnado da especialidade de fagot, tratará na medida do posible en colaborar na realización e programación dos actos relativos á **presentación do ano académico**, así como facelo tamén no **concerto de peche do curso**; aportando alumnado que os profesor considere oportuno e que se integren no resto de actividades deseñadas para tal fin polo equipo directivo.

Ou outras actividades nas que o alumnado poida amosar a nosa tarefa profesional, actividades como: os **concertos benéficos** (en colaboración con entidades benéficas, coa posibilidade de recadación de donativos), **ciclos de concertos** ou os **actos de graduación** para o alumnado que remata os estudos do 4º curso de grao elemental e o 6º curso de grao profesional.

8.2 Cursos e clases maxistras

Os cursos e clases maxistras que se desexen organizar, unha vez aprobados no departamento de Vento Madeira trasladaranse ao Dirección Escolar onde se debaterán, e se son autorizados pasarán a ter a consideración de actividades extraescolares ou complementarias do centro.

No caso de que o Departamento de Vento Madeira teña algunha proposta, esta deberá ser tratada no mes de setembro e sería incluída na Programación Xeral Anual. As propostas posteriores a esta data, poderán terse en conta, sempre que sexan autorizadas pola Dirección Escolar. No caso de haber orzamento para as actividades, será a Dirección Escolar quen estableza os criterios de distribución do mesmo.

Teranse sempre en conta as restricións e recomendacións tanto da Consellería de Educación como as que afectan directamente ao Concello de Lalín neste tipo de actividades.

8.3 Audicións

Atendendo ao que se contempla nos currículos de Grao Elemental e Grao Profesional, o departamento de Vento Madeira organizará audicións de alumnos que se celebrarán de xeito continuado ao longo do curso. Ditas audicións poderán ser tanto de aula como no auditorio do centro, nas que o alumnado deberá participar como mostra do traballo realizado na clase, interpretando a ou as obras que o seu profesor lle asigne, sexa en grupo ou como solista. Estas serán públicas e realizaranse en tres períodos, como mínimo unha por avaliación.

Acordarase cos distintos departamentos a colaboración para a elaboración de calendarios; coas propostas de datas para as diferentes audicións que se queiran organizar ao longo do curso. Deste xeito poderase coordinar máis eficazmente as datas, espazos e horarios definitivos.

8.4 Outros

Teranse en conta as datas de **conmemoracións** que aparecen recollidas no calendario escolar vixente, aprobado pola Xunta de Galicia, para a realización de actividades por parte do departamento.

Programaranse **talleres formativos** e **concertos didácticos** abertos ao público en xeral e á comunidade educativa do centro en particular, co fin de amosar as características do fagot, a evolución do mesmo e os aspectos funcionais e históricos que axuden a comprender o estudio deste; ademais de fomentar a curiosidade e o interese pola materia.

Tamén compre fomentar a asistencia a **concertos** de músicos profesionais, asistindo a concertos das principais orquestras de Galicia, como a Real Filarmonía de Galicia (Santiago de Compostela) ou a Orquesta Sinfónica de Galicia (A Coruña).

9. Secuenciación por cursos

A continuación desenvólvese a programación didáctica de Fagot dos graos elemental e profesional por cursos.

9.1 Curso: 1º de grao elemental

9.1.1 Obxectivos

- a) Coñecer o fagot como instrumento musical: partes que o compoñen, mantemento e hixiene.
- b) Adoptar unha posición corporal que permita respirar con naturalidade e que favoreza a correcta colocación do instrumento e a coordinación entre ambas mans.
- c) Controlar o aire mediante a respiración diafragmática e os músculos que forman a embocadura de maneira que posibilite unha correcta emisión, afinación e articulación.
- d) Saber utilizar os reflexos necesarios para a autocorrección da emisión, afinación, articulación, medida, ritmo e dinámica.
- e) Coñecer e practicar cun son estable os sons/dixitacións das notas naturais dende o Do grave ata o Sol central, máis Sib, Fa# e Do#.
- f) Dominar a escala de Fa M, Re m, Do M e Sol M.
- g) Interpretar un repertorio básico integrado por obras que abarquen diferentes características da técnica, dunha dificultade acorde co nivel, tanto na interpretación individual como na de conxunto.
- h) Memorizar pequenos fragmentos musicais e as escalas programadas no curso.

9.1.2 Contidos

1-Coñecemento do instrumento (montaxe e conservación) así como unha boa colocación do mesmo e dos elementos físicos (corpo e mans) que participan nesta colocación.

2-Realización de exercicios de técnica respiratoria, embocadura e emisión (só coa cana e/ou tudel e logo co instrumento completo), buscando prioritariamente a relaxación no xesto musical.

3-Concienciación da impotancia de elementos da técnica como: a afinación, a emisión, os diferentes tipos de articulacións, a medida, o ritmo e as dinámicas.

4-Coñecemento das dixitacións e afianzamento dos sons correspondentes ás notas naturais dende o Do grave ata o Sol central, máis o Sib, Fa # e Do#, tendo a sensibilidade auditiva como a ferramenta principal para a obtención dunha boa calidade de sonora.

5-Práctica das escalas de Fa M, Re m, Do M e Sol M con diferentes articulacións (legato e picado).

6-Interpretación dos estudos e exercicios de técnica propostos polo profesor.

7-Interpretación de obras acordes ao nivel.

8-Adestramento progresivo e permanente da memoria.

9.1.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.1.3.1 **Criterios de avaliación**

- Coñecer os procesos de montaxe, limpeza e conservación do instrumento.
- Mostrar unha posición corporal adecuada.
- Controlar a respiración diafragmática, permitíndolle tocar con naturalidade.
- Ter conciencia da impotancia da afinación, da emisión, dos diferentes tipos de articulacións, a medida, o ritmo e as dinámicas.
- Memorizar as dixitacións e afianzar os sons correspondentes ao nivel.
- Adquirir un equilibrio técnico na execución das escalas.
- Mostrar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresivo individual (dedicación, esforzo e interese).
- Interpretar en público obras representativas do seu nivel para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademáis de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidade ante o público.
- Comezar a memorizar textos musicais empregando a medida, articulación e fraseos adecuados ao nivel.

9.1.3.2 Mínimos exixibles

- Coñecer os procesos de montaxe, limpeza e conservación do instrumento.
- Ter conciencia dunha correcta posición e da súa aplicación.
- Controlar a respiración e a súa aplicación á técnica instrumental.
- Controlar os músculos que conforman a embocadura, posibilitando unha correcta emisión, articulación e calidade do son.
- Controlar o rexistro e as dixitacións dende una Mi grave ata un Fa central, máis o Sib.
- Emitir un son de calidade e estable no rexistro traballado no curso.
- Tocar a escala de Fa M con diferentes articulacións.
- Estudar e interpretar correctamente, da unidade 1 ata a 8 do método "Aprende tocando el Fagot" de P. Wastall. Ou un contido similar doutro método.
- Interpretar dúas pezas ao longo do curso, se pode ser con acompañamento pianístico, que se desenvolverán nas respectivas audicións trimestrais.

9.1.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

- Realización de reunións cos pais/nais ou titores do alumnado.
- Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.
- Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grao de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición do traballo realizado mediante a realización de audicións publicas ao longo do curso.

Ferramentas:

- Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).
- Portafolio: Libreta do alumno onde se recollerá o resumo das actividades realizadas na clase e a tarefa para casa.
- Rúbricas: Son fichas de calibración que teñen como finalidade garantir a obxetividade no proceso evaluador, fomentando que o alumno teña coñecemento en todo momento de cales son os aspectos a mellorar na súa aprendizaxe educativa.
- A proba técnica (reflexada no caderno de aula e/ou ficha da proba).
- A audición (poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo como com-

plemento).

9.1.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario na aula (60% da cualificación).
- Executar exercicios de técnica mecánica e de sonoridade (15% da cualificación).
- Interpretación dos estudos indicados (5% da cualificación).
- Interpretar unha obra nunha audición pública ou proba da obra (20% da cualificación).

Avaliacións ordinarias		
Traballo diario na aula	Caderno da aula	60%
Proba técnica: Sonoridade+Mecánica	Caderno da aula ou/e Rúbrica	15%
Proba de estudos	Caderno da aula ou/e Rúbrica	5%
Audición pública ou proba da obra	Caderno da aula ou/e Rúbrica	20%

9.1.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

-Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O titor/a será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula. Isto realizarase mediante unha proba pública na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso ao que se quere avanzar.

-Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. A proba será calificada polo titor/a do alumno/a e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación numérica xeral do curso xunto cos informes dos profesores/as do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno/a as probas que consideren necesarias), dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso. Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse efectiva a ampliación, o alumno/a incorporárase ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as cualificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na cualificación final do curso en Xuño.

9.1.5 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación conti-

nua, o departamento de Vento Madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

- O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.
- Esta proba será realizada polo titor/a do alumno/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de Vento Madeira elixidos polo xefe/a de departamento.
- O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.
- O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.1.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (unha a elección do alumno/a e outra do titor/a ou tribunal de entre as tres programadas durante o curso).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.1.5.2 Proba extraordinaria

Os obxectivos, contidos e criterios de avaliación para a convocatoria extraordinaria serán os mesmos que aparecen desenvolvidos na programación deste curso.

Contido da proba:

- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).

- Dúas obras (unha a elección do alumno/a e outra do titor/a ou tribunal de entre as tres programadas durante o curso).

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicaráse a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.). O resultado do proceso de cualificación da proba expresárase con cualificacións numéricas, en escala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.1.6 Recursos didácticos

Exercicios:

-Escala de Fa M, Re m, Do M e Sol M.

Estudos:

-Aprende Tocando el Fagot, Peter Wastall (Unidade 1-8).

-Escala por el mundo con mi fagot (1º E.E.), M. Fernández y A. Mata, (1ª a 4ª aventura)

-Team Woodwind Bassoon, de Cormac Loane y Richard Duckett (páx.1 a 15).

-Método para fagot de J. Weissenborn (Lecc. 1-5).

-The Boosey Woodwind Method Book 1, Ed. Boosey & Hawkes.

-Ou material de dificultade similar.

Obras:

-Piezas de Concierto (1-8) (Aprende tocando el fagot) Peter Wastall.

-Razzamajazz bassoon, de Sarah Watts (pezas da 1 a 10).

-Bravo Bassoon! C. Barrat (páx. 2 a 6).

-Ou material de dificultade similar.

9.2 Curso: 2º de grao elemental

9.2.1 Obxectivos

- a) Adoptar unha posición corporal que permita respirar con naturalidade e que favoreza a correcta colocación do instrumento e a coordinación entre ambas mans.
- b) Controlar o aire mediante a respiración diafragmática e os músculos que forman a embocadura de maneira que posibilite unha correcta emisión, afinación e articulación.
- c) Saber utilizar os reflexos necesarios para a autocorrección da emisión, afinación, articulación, medida, ritmo e dinámica.
- d) Coñecer e practicar cun son estable os sons/dixitacións das notas naturais dende o Do grave ata o Do agudo, máis Sib, Mib, Fa#, Do# e Sol#.
- e) Dominar as escalas de 0 a 1 alteracións tanto en modo maior como menor e as de 2 alteracións só en modo maior, cos seus respectivos arpexios.
- f) Interpretar un repertorio básico integrado por obras que abarquen diferentes características da técnica, dunha dificultade acorde co nivel, tanto na interpretación individual como na de conxunto.
- g) Memorizar pequenos fragmentos ou obras musicais e as escalas programadas no curso.

9.2.2 Contidos

- 1-Concienciación dunha boa colocación do instrumento e dos elementos físicos (corpo e mans) que participan nesta colocación.
- 2-Realización de exercicios de técnica respiratoria, embocadura e emisión (só coa cana e/ou tudel e logo co instrumento completo), buscando prioritariamente a relaxación no xesto musical.
- 3-Concienciación da impotancia de elementos da técnica como: a afinación, a emisión, os diferentes tipos de articulacións, a medida, o ritmo e as dinámicas.
- 4-Coñecemento das dixitacións e afianzamento dos sons correspondentes ás notas naturais dende o Do grave ata o Do agudo, máis Sib, Mib, Fa#, Do# e Sol#, tendo a sensibilidade auditiva como a ferramenta principal para a obtención dunha boa calidade de sonora.
- 5-Práctica das escalas de 0 ata 1 alteracións tanto en modo maior como menor e as de 2 alteracións só en modo maior, cos seus respectivos arpexios con diferentes articulacións (legato, picado e tenuto).
- 6-Interpretación dos estudos e exercicios de técnica propostos polo profesor.
- 7-Interpretación de obras acordes ao nivel.
- 8-Adestramento progresivo e permanente da memoria.

9.2.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.2.3.1 **Criterios de avaliación**

- Mostrar unha posición corporal adecuada.
- Controlar a respiración diafragmática, permitíndolle tocar con naturalidade.
- Ter conciencia da impotancia da afinación, da emisión, dos diferentes tipos de articulacións, a medida, o ritmo e as dinámicas.
- Memorizar as dixitacións e afianzar os sons correspondentes ao nivel.
- Adquirir un equilibrio técnico na execución das escalas.
- Mostrar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresivo individual (dedicación, esforzo e interese).
- Interpretar en público obras representativas do seu nivel para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademáis de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidade ante o público.
- Comezar a memorizar textos musicais empregando a medida, articulación e fraseos adecuados ao nivel.

9.2.3.2 **Mínimos esixibles**

- Ter conciencia dunha correcta posición e da súa aplicación.
- Controlar a respiración e a súa aplicación á técnica instrumental.
- Controlar os músculos que conforman a embocadura, posibilitando unha correcta emisión, articulación e calidade do son.
- Controlar o rexistro e as dixitacións dende una Do grave ata un Sol agudo, máis o Sib, Mib, Fa# e Do#.

- Emitir un son de calidade e estable no rexistro traballado no curso.
- Tocar as escalas de Do M, Fa M e Sol M e as súas relativas menores cos seus respectivos arpexios e con diferentes articulacións.
- Estudar e interpretar correctamente, da unidade 9 ata a 16 do método "Aprende tocando el Fagot" de P. Wastall. Ou un contido similar doutro método.
- Interpretar dúas pezas ao longo do curso, se pode ser con acompañamento pianístico, que se desenvolverán nas respectivas audicións trimestrais.

9.2.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

- Realización de reunións cos pais/nais ou tutores do alumnado.
- Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.
- Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grao de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición do traballo realizado mediante a realización de audicións públicas ao longo do curso.

Ferramentas:

- Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).
- Portafolio: Libreta do alumno onde se recollerá o resumo das actividades realizadas na clase e a tarefa para casa.
- Rúbricas: Son fichas de calibración que teñen como finalidade garantir a obxetividade no proceso evaluador, fomentando que o alumno teña coñecemento en todo momento de cales son os aspectos a mellorar na súa aprendizaxe educativa.
- A proba técnica (reflexada no caderno de aula e/ou ficha da proba).
- A audición (poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo como complemento).

9.2.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario na aula (60% da cualificación).
- Executar exercicios de técnica mecánica e de sonoridade (15% da cualificación).
- Interpretación dos estudos indicados (5% da cualificación).

-Interpretar unha obra nunha audición pública ou proba da obra (20% da cualificación).

Avaliacións ordinarias		
Traballo diario na aula	Caderno da aula	60%
Proba técnica: Sonoridade+Mecánica	Caderno da aula ou/e Rúbrica	15%
Proba de estudos	Caderno da aula ou/e Rúbrica	5%
Audición pública ou proba da obra	Caderno da aula ou/e Rúbrica	20%

9.2.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

-Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O titor/a será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula. Isto realizarase mediante unha proba pública na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso ao que se quere avanzar.

-Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. A proba será calificada polo titor/a do alumno/a e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación numérica xeral do curso xunto cos informes dos profesores/as do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno/a as probas que consideren necesarias), dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso. Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse efectiva a ampliación, o alumno/a incorporarse ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as cualificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na cualificación final do curso en Xuño.

9.2.5 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de Vento Madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

-O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.

-Esta proba será realizada polo titor/a do alumno/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de Vento Madeira elixidos polo xefe/a de departamento.

-O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.

-O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.2.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade e arpexio (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (unha a elección do alumno/a e outra do titor/a ou tribunal de entre as tres programadas durante o curso).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.2.5.2 Proba extraordinaria

Os obxectivos, contidos e criterios de avaliación para a convocatoria extraordinaria serán os mesmos que aparecen desenvolvidos na programación deste curso.

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade e arpexio (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (unha a elección do alumno/a e outra do titor/a ou tribunal de entre as tres programadas durante o curso).

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicaráse a cada alumno/a a súa situación

particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.). O resultado do proceso de cualificación da proba exprésarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.2.6 Recursos didácticos

Exercicios:

-Escala de 0 ata 1 alteracións maiores e menores e as de 2 alteracións só en modo maior, cos seus correspondentes arpejos.

Estudos:

- Aprende Tocando el Fagot, Peter Wastall (Unidade 9-16).
- Escalando por el mundo con mi fagot (1º E.E.), M. Fernández y A. Mata, (5ª á 10ª aventura)
- Team Woodwind Bassoon, de Cormac Loane y Richard Duckett (páx.15 á 40).
- Método para fagot de J. Weissenborn (Lecc. 5-10).
- The Boosey Woodwind Method Book 1, Ed. Boosey & Hawkes.
- Ou material de dificultade similar.

Obras:

- The Really Easy bassoon book de G. Sheen.
- Piezas de Concierto (9-16) (Aprende tocando el fagot) Peter Wastall.
- Razzamajazz bassoon, de Sarah Watts (pezas da 11 á 15).
- Bravo Bassoon! de C. Barrat (páx. 7 á 15).
- Ou material de dificultade similar.

9.3 Curso: 3º de grao elemental

9.3.1 Obxectivos

- a) Adoptar unha posición corporal que permita respirar con naturalidade e que favoreza a correcta colocación do instrumento e a coordinación entre ambas mans.
- b) Controlar o aire mediante a respiración diafragmática e os músculos que forman a embocadura de maneira que posibilite unha correcta emisión, afinación e articulación.
- c) Saber utilizar os reflexos necesarios para a autocorrección da emisión, afinación, articulación, medida, ritmo e dinámica.
- d) Coñecer e practicar cun son estable os sons/dixitacións da escala cromática dende o Sib grave ata o Fa agudo.
- e) Dominar as escalas de 0 ata 2 alteracións tanto en modo maior como menor e as de 3 alteracións só en modo maior, cos seus respectivos arpexios e terceiras.
- f) Interpretar un repertorio básico integrado por obras que abarquen diferentes características da técnica, dunha dificultade acorde co nivel, tanto na interpretación individual como na de conxunto.
- g) Memorizar obras musicais e as escalas programadas no curso.

9.3.2 Contidos

- 1-Concienciación dunha boa colocación do instrumento e dos elementos físicos (corpo e mans) que participan nesta colocación.
- 2-Realización de exercicios de técnica respiratoria, embocadura e emisión (só coa cana e/ou tudel e logo co instrumento completo), buscando prioritariamente a relaxación no xesto musical.
- 3-Concienciación da impotancia de elementos da técnica como: a afinación, a emisión, os diferentes tipos de articulacións, a medida, o ritmo e as dinámicas.
- 4-Realización da escala cromática dende un Sib grave ata un Fa agudo, tendo a sensibilidade auditiva como a ferramenta principal para a obtención dunha boa calidade de sonora.
- 5-Práctica das escalas de 0 ata 2 alteracións tanto en modo maior como menor e as de 3 alteracións só en modo maior, cos seus respectivos arpexios e terceiras (legato, picado e tenuto e combinacións destes).
- 6-Interpretación dos estudos e exercicios de técnica propostos polo profesor.
- 7-Interpretación de obras acordes ao nivel.
- 8-Adestramento progresivo e permanente da memoria.

9.3.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.3.3.1 **Criterios de avaliación**

- Mostrar unha posición corporal adecuada.
- Controlar a respiración diafragmática, permitíndolle tocar con naturalidade.
- Ter conciencia da impotancia da afinación, da emisión, dos diferentes tipos de articulacións, a medida, o ritmo e as dinámicas.
- Realizar a escala cromática no rexistro correspondente ao nivel.
- Adquirir un equilibrio técnico na execución das escalas.
- Mostrar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresivo individual (dedicación, esforzo e interese).
- Interpretar en público obras representativas do seu nivel para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademáis de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidade ante o público.
- Memorizar textos musicais.

9.3.3.2 **Mínimos esixibles**

- Ter conciencia dunha correcta posición e da súa aplicación.
- Controlar a respiración e a súa aplicación á técnica instrumental.
- Controlar os músculos que conforman a embocadura, posibilitando unha correcta emisión, articulación e calidade do son.
- Controlar a escla cromática dende una Sib grave ata un Re agudo,
- Emitir un son de calidade e estable no rexistro traballado no curso.
- Tocar as escalas de 0 a 2 alteracións cos seus correspondentes arpexios e

terceiras, ademais das súas relativas menores, con diferentes articulacións.

-Estudar e interpretar correctamente, da unidade 10 ata a 24 do método "Aprende tocando el Fagot" de P. Wastall. Ou un contido similar doutro método.

-Interpretar dúas pezas ao longo do curso, se pode ser con acompañamento pianístico, que se desenvolverán nas respectivas audicións trimestrais.

9.3.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

-Realización de reunións cos pais/nais ou titores do alumnado.

-Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.

-Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.

-Observación do grao de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.

-Exposición do traballo realizado mediante a realización de audicións públicas ao longo do curso.

Ferramentas:

-Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).

-Portafolio: Libreta do alumno onde se recollerá o resumo das actividades realizadas na clase e a tarefa para casa.

-Rúbricas: Son fichas de calibración que teñen como finalidade garantir a obxetividade no proceso evaluador, fomentando que o alumno teña coñecemento en todo momento de cales son os aspectos a mellorar na súa aprendizaxe educativa.

-A proba técnica (reflexada no caderno de aula e/ou ficha da proba).

-A audición (poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo como complemento).

9.3.3.4 Criterios de cualificación

-Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario na aula (60% da cualificación).

- Executar exercicios de técnica mecánica e de sonoridade (15% da cualificación).

- Interpretación dos estudos indicados (5% da cualificación).

-Interpretar unha obra nunha audición pública ou proba da obra (20% da cualificación).

Avaliacións ordinarias		
Traballo diario na aula	Caderno da aula	60%
Proba técnica: Sonoridade+Mecánica	Caderno da aula ou/e Rúbrica	15%
Proba de estudos	Caderno da aula ou/e Rúbrica	5%
Audición pública ou proba da obra	Caderno da aula ou/e Rúbrica	20%

9.3.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

-Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O titor/a será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula. Isto realizarase mediante unha proba pública na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso ao que se quere avanzar.

-Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. A proba será calificada polo titor/a do alumno/a e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación numérica xeral do curso xunto cos informes dos profesores/as do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno/a as probas que consideren necesarias), dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso. Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse efectiva a ampliación, o alumno/a incorporárase ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as cualificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na cualificación final do curso en Xuño.

9.3.5 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de Vento Madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

-O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.

-Esta proba será realizada polo titor/a do alumno/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de Vento Madeira elixidos polo xefe/a de departamento.

-O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.

-O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.3.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade con arpexio e terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (unha a elección do alumno/a e outra do titor/a ou tribunal de entre as tres programadas durante o curso).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.3.5.2 Proba extraordinaria

Os obxectivos, contidos e criterios de avaliación para a convocatoria extraordinaria serán os mesmos que aparecen desenvolvidos na programación deste curso.

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade, arpexio e terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (unha a elección do alumno/a e outra do titor/a ou tribunal de entre as tres programadas durante o curso).

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicaráse a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.). O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.3.6 Recursos didácticos

Exercicios:

- Escala cromática dende un Sib grave ata un Fa agudo.
- Escalas de 0 ata 2 alteracións maiores e menores e as de 3 alteracións só en modo maior, cos seus correspondentes arpeخيos e terceiras.

Estudos:

- Aprende Tocando el Fagot, Peter Wastall (Unidade 10-24).
- Escalando por el mundo con mi fagot (2º E.E.), M. Fernández y A. Mata.
- Team Woodwind Bassoon, de Cormac Loane y Richard Duckett (páx.41 á 51).
- Método para fagot de J. Weissenborn (Lecc. 11-15).
- Ou material de dificultade similar.

Obras:

- The Really Easy bassoon book de G. Sheen.
- Going Solo Bassoon de G. Sheen.
- Piezas de Concierto (17-24) (Aprende tocando el fagot) Peter Wastall.
- Bravo Bassoon! de C. Barrat (páx. 16 á 32).
- Rondel de P. Houdy.
- Ou material de dificultade similar.

9.4 Curso: 4º de grao elemental

9.4.1 Obxectivos

- Adoptar unha posición corporal que permita respirar con naturalidade e que favoreza a correcta colocación do instrumento e a coordinación entre ambas mans.
- Controlar o aire mediante a respiración diafragmática e os músculos que

forman a embocadura de maneira que posibilite unha correcta emisión, afinación e articulación.

c) Saber utilizar os reflexos necesarios para a autocorrección da emisión, afinación, articulación, medida, ritmo e dinámica.

d) Ter unas nocións básicas sobre o estudo do vibrato.

e) Coñecer e practicar cun son estable os sons/dixitacións da escala cromática dende o Sib grave ata o La agudo.

f) Dominar as escalas de 0 ata 3 alteracións en modo maior como menor e con 4 alteracións só en modo maior, cos seus respectivos arpexios e terceiras.

g) Interpretar un repertorio básico integrado por obras que abarquen diferentes características da técnica, dunha dificultade acorde co nivel, tanto na interpretación individual como na de conxunto.

h) Memorizar unha obra e as escalas programadas no curso.

i) Iniciarse na montaxe das lengüetas para coñecer o proceso de fabricación destas.

9.4.2 Contidos

1-Concienciación dunha boa colocación do instrumento e dos elementos físicos (corpo e mans) que participan nesta colocación.

2-Realización de exercicios de técnica respiratoria, embocadura e emisión (só coa cana e/ou tudel e logo co instrumento completo), buscando prioritariamente a relaxación no xesto musical.

3-Concienciación da impotancia de elementos da técnica como: a afinación, a emisión, os diferentes tipos de articulacións, os saltos, os trinos, a medida, o ritmo e as dinámicas.

4-Iniciación ao estudo do vibrato.

5-Realización da escala cromática dende un Sib grave ata un La agudo, tendo a sensibilidade auditiva como a ferramenta principal para a obtención dunha boa calidade de sonora.

6-Práctica das escalas de 0 ata 3 alteracións tanto en modo maior como menor e con 4 alteracións só en modo maior, cos seus respectivos arpexios e terceiras.

7-Interpretación dos estudos e exercicios de técnica propostos polo profesor.

8-Interpretación de obras acordes ao nivel.

9-Iniciación á comprensión das estruturas musicais nos seus niveis para acadar unha interpretación consciente.

10-Adestramento progresivo e permanente da memoria.

11-Iniciación na montaxe das lengüetas para coñecer o proceso de fabricación destas.

9.4.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.4.3.1 **Criterios de avaliación**

- Mostrar unha posición corporal adecuada.
- Controlar a respiración diafragmática, permitíndolle tocar con naturalidade.
- Ter conciencia da impotancia da afinación, da emisión, dos diferentes tipos de articulacións, os saltos, os trinos, a medida, o ritmo e as dinámicas.
- Realizar a escala cromática no rexistro correspondente ao nivel.
- Adquirir un equilibrio técnico na execución das escalas.
- Mostrar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresivo individual (dedicación, esforzo e interese).
- Interpretar en público obras representativas do seu nivel para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademáis de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidade ante o público.
- Memorizar textos musicais.
- Iniciarse no proceso de montaxe das lengüetas.

9.4.3.2 **Mínimos esixibles**

- Ter conciencia dunha correcta posición e da súa aplicación.
- Controlar a respiración e a súa aplicación á técnica instrumental.
- Controlar os músculos que conforman a embocadura, posibilitando unha correcta emisión, articulación e calidade do son.
- Controlar a escala cromática dende una Sib grave ata un Fa agudo.
- Emitir un son de calidade e estable no rexistro traballado no curso.

-Tocar as escalas de 0 a 3 alteracións cos seus correspondentes arpexios e terceiras, ademáis das súas relativas menores, con diferentes articulacións.

-Interpretar catro estudos ao longo do curso.

-Interpretar tres pezas ao longo do curso, con acompañamento pianístico, que se desenvolverán nas respectivas audicións trimestrais.

9.4.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

-Realización de reunións cos pais/nais ou titores do alumnado.

-Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.

-Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.

-Observación do grao de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.

-Exposición do traballo realizado mediante a realización de audicións públicas ao longo do curso.

Ferramentas:

-Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).

-Portafolio: Libreta do alumno onde se recollerá o resumo das actividades realizadas na clase e a tarefa para casa.

-Rúbricas: Son fichas de calibración que teñen como finalidade garantir a obxetividade no proceso evaluador, fomentando que o alumno teña coñecemento en todo momento de cales son os aspectos a mellorar na súa aprendizaxe educativa.

-A proba técnica (reflexada no caderno de aula e/ou ficha da proba).

-A audición (poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo como complemento).

9.4.3.4 Criterios de cualificación

-Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario na aula (60% da cualificación).

- Executar exercicios de técnica mecánica e de sonoridade (15% da cualificación).

- Interpretación dos estudos indicados (5% da cualificación).

-Interpretar unha obra nunha audición pública ou proba da obra (20% da cualificación).

Avaliacións ordinarias		
Traballo diario na aula	Caderno da aula	60%
Proba técnica: Sonoridade+Mecánica	Caderno da aula ou/e Rúbrica	15%
Proba de estudos	Caderno da aula ou/e Rúbrica	5%
Audición pública ou proba da obra	Caderno da aula ou/e Rúbrica	20%

9.4.4 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de Vento Madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

- O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.
- Esta proba será realizada polo titor/a do alumno/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de Vento Madeira elixidos polo xefe/a de departamento.
- O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.
- O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.4.4.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade, arpexio e terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Tres obras (en relación aos contidos do curso).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.4.4.2 Proba extraordinaria

Os obxectivos, contidos e criterios de avaliación para a convocatoria extraordinaria serán os mesmos que aparecen desenvolvidos na programación deste curso.

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade, arpeixos e terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Tres obras (en relación aos contidos do curso).

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicará a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.). O resultado do proceso de cualificación da proba expresaráse con cualificacións numéricas, en escala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.4.5 Recursos didácticos

Exercicios:

- Escala cromática dende un Sib grave ata un La agudo.
- Escala de 0 ata 3 alteracións en modo maior como menor e con 4 alteracións só en modo maior, cos seus respectivos arpeixos e terceiras.

Estudos:

- Escalando por el mundo con mi fagot (3 e 4º E.E.), M. Fernández y A. Mata.
- Team Woodwind Bassoon, de Cormac Loane y Richard Duckett (páx.51 á 62).
- Método para fagot de J. Weissenborn (Lecc. 15-20).
- Ou material de dificultade similar.

Obras:

- Four Sketches de Gordon Jacob.
- Funeral March of a Marionette de Charles Gounod.
- Arioso and Humoreske Op. 9 nº 1 de Julius Weissenborn.
- Ballade des Pingouins de Pierre Max-Dubois.
- Gracieux de Albert Duhaut.
- Gaspesie de André Ameller.
- Ou material de dificultade similar.

9.5 Curso: 1º de grao profesional

9.5.1 Obxectivos

- a) Demostrar a sensibilidade auditiva e musical necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora e que lle permitirá comprender e interpretar a música e gozala.
- b) Desenvolver a calidade sonora na interpretación de exercicios técnicos, estudos e obras, conseguindo unha correcta emisión e afinación.
- c) Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das distintas épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel e coñecer de forma elemental as súas partes para unha mellor interpretación.
- d) Interpretar de memoria algunha obra do repertorio solista dacordo cos criterios de estilo correspondentes.
- e) Traballar a lectura a primeira vista para favorecer o posterior traballo de partituras máis complexas.
- f) Tomar conciencia da importancia que ten escoitar música (para o seu instrumento ou outro/s instrumentos ou agrupaciones) e asistir a concertos como un medio que lle achegará a unha mellor coñecemento e comprensión daquilo que interpreta.
- g) Adquirir un hábito de estudo que permita o avance e mellora na práctica instrumental.
- h) Iniciarse na montaxe e raspado das lengüetas para coñecer o proceso de fabricación destas.

9.5.2 Contidos

- 1-Realización de exercicios de son e respiración que axuden a perfeccionar a calidade sonora e a columna de aire.
- 2-Estudo das escalas maiores e menores, terceiras e arpexios ata 4 alteracións e escala cromática (de Sib grave ata Do sobreagudo) con diferentes articulacións.
- 3-Interpretación de fragmentos a primeira vista.
- 4-Adestramento progresivo e permanente da memoria.
- 5-Interpretación de estudos adecuados ao nivel.
- 6-Adquisición dunha técnica instrumental que lle permita abordar con eficacia estudos e obras de dificultade adecuada ao nivel.
- 7-Interpretación de tres obras de distintas épocas e estilos, que incidan no desenvolvemento da sensibilidade auditiva e de criterios estéticos.
- 8-Realizar audicións públicas demostrando unha correcta interpretación da obra e unha boa capacidade comunicativa.
- 9-Adquisición dunha disciplina no estudo, valorando a concentración e o silencio como elementos fundamentais.
- 10-Realización de escoitas comentadas e asistencia a concertos.
- 11-Iniciación na montaxe e raspado das lengüetas para coñecer o proceso de fabricación destas.

9.5.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.5.3.1 Criterios de avaliación

- Demostrar un control sobre a respiración, relaxación muscular e produción do

son, e polo tanto, demostrar unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.

-Demostrar un dominio técnico acorde co seu nivel. Con este criterio se avalía o traballo das escalas e exercicios técnicos esixidos no seu nivel, a interpretación dos estudos e obras nos que aplica a técnica estudada nos exercicios, a soltura demostrada na lectura de fragmentos a primeira vista e a interpretación de fragmentos musicais de memoria controlando os aspectos técnicos e musicais das pasaxes.

-Mostrar interese por realizar unha acertada interpretación da música que interpreta. Mediante este criterio se avalía a asimilación dos aspectos técnicos, o goce na práctica instrumental, a comprensión das obras que interpreta e a realización dun pequeno análise formal das mesmas.

-Interpretar en público obras representativas do seu nivel para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademáis de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidade ante o público.

-Valorar a importancia da audición musical. A través deste criterio valoramos se o alumnado escoita gravacións de obras para o seu instrumento u outro/s ou distintas agrupacións, a capacidade que ten de realizar comentarios críticos sobre a interpretación, e se asiste con asiduidade a concertos.

-Valorar a importancia da disciplina no estudo. Con este criterio se avalía se estuda con regularidade, se leva a cabo un traballo coherente centrado en escoitarse a si mesmo e se entende a necesidade de silencio e a importancia da concentración para obter resultados no estudo diario.

-Iniciarse no proceso de montaxe e raspado das lengüetas.

9.5.3.2 Mínimos esixibles

-Ter conciencia do emprego do esforzo muscular e a respiración axeitados ás esixencias da interpretación musical.

-Controlar a escla cromática dende una Sib grave ata un Do sobreagudo.

-Tocar as escalas maiores e menores, terceiras e arpexios ata 4 alteracións con diferentes articulacións.

-Interpretar os estudos sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

-Desarrollar unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das diferentes posibilidades sonoras do instrumento.

-Interpretar dúas de obras de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

9.5.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

-Realización de reunións cos pais/nais ou titores do alumnado.

-Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.

-Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.

-Observación do grao de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.

-Exposición do traballo realizado mediante a realización de audicións publicas ao longo do curso.

Ferramentas:

-Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).

-Portafolio: Libreta do alumno onde se recollerá o resumo das actividades realizadas na clase e a tarefa para casa.

-Rúbricas: Son fichas de calibración que teñen como finalidade garantir a obxetividade no proceso evaluador, fomentando que o alumno teña coñecemento en todo momento de cales son os aspectos a mellorar na súa aprendizaxe educativa.

-A proba técnica (reflexada no caderno de aula e/ou ficha da proba).

-A audición (poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo como complemento).

9.5.3.4 Criterios de cualificación

-Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario na aula (60% da cualificación).

- Executar exercicios de técnica mecánica e de sonoridade (15% da cualificación).

- Interpretación dos estudos indicados (5% da cualificación).

-Interpretar unha obra nunha audición pública ou proba da obra (20% da cualificación).

Avaliacións ordinarias		
Traballo diario na aula	Caderno da aula	60%
Proba técnica: Sonoridade+Mecánica	Caderno da aula ou/e Rúbrica	15%
Proba de estudos	Caderno da aula ou/e Rúbrica	5%
Audición pública ou proba da obra	Caderno da aula ou/e Rúbrica	20%

9.5.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

-Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O titor/a será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula. Isto realizarase mediante unha proba pública na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso ao que se quere avanzar.

-Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. A proba será calificada polo titor/a do alumno/a e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación numérica xeral do curso xunto cos informes dos profesores/as do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno/a as probas que consideren necesarias), dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso. Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse efectiva a ampliación, o alumno/a incorporárase ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as cualificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na cualificación final do curso en Xuño.

9.5.5 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de Vento Madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

-O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.

-Esta proba será realizada polo titor/a do alumno/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de Vento Madeira elixidos polo xefe/a de departamento.

-O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.

-O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.5.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade, arpexio e terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (unha a elección do alumno/a e outra do titor/a ou tribunal de entre as tres programadas durante o curso).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualifica-

cións numéricas, en escala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.5.5.2 Proba extraordinaria

Os obxectivos, contidos e criterios de avaliación para a convocatoria extraordinaria serán os mesmos que aparecen desenvolvidos na programación deste curso.

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade, arpexio e terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (unha a elección do alumno/a e outra do titor/a ou tribunal de entre as tres programadas durante o curso).

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicaráse a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.). O resultado do proceso de cualificación da proba expresárase con cualificacións numéricas, en escala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.5.6 Recursos didácticos

Exercicios:

- Exercicios que desenvolvan a calidade do son e o sentido da afinación.
- Escala cromática dende un Sib grave ata un Do sobreagudo.
- Escalas maiores e menores, terceiras e arpexios ata 4 alteracións con diferentes articulacións.

Estudos:

- Método para fagot de J. Weissenborn (Lecc. 20-23), ou un contido similar doutro método.

Obras:

- Sonata en Sib M de J. Besozzi
- Les Delices de la Solitude de Michel Corrette
- Capriccio Op. 14 de Julius Weissenborn
- Allegro Apassionata de Camille Saint-Saëns
- Ou material de dificultade similar

9.6 Curso: 2º de grao profesional

9.6.1 Obxectivos

- a) Demostrar a sensibilidade auditiva e musical necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora e que lle permitirá comprender e interpretar a música e gozala.
- b) Desenvolver a calidade sonora na interpretación de exercicios técnicos, estudos e obras, conseguindo unha correcta emisión e afinación.
- c) Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das distintas épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel e coñecer de forma elemental as súas partes para unha mellor interpretación.
- d) Interpretar de memoria algunha obra do repertorio solista de acordo cos criterios de estilo correspondentes.
- e) Traballar a lectura a primeira vista para favorecer o posterior traballo de partituras máis complexas.
- f) Tomar conciencia da importancia que ten escoitar música (para o seu instrumento ou outro/s instrumentos ou agrupacións) e asistir a concertos como un medio que lle achegará a unha mellor coñecemento e comprensión daquilo que interpreta.
- g) Adquirir un hábito de estudo que permita o avance e mellora na práctica instrumental.

h) Iniciarse na montaxe e raspado das lengüetas para coñecer o proceso de fabricación destas.

9.6.2 Contidos

1-Realización de exercicios de son e respiración que axuden a perfeccionar a calidade sonora e a columna de aire.

2-Estudo das escalas maiores e menores, terceiras e arpexios ata 5 alteracións e escala cromática (de Sib grave ata Do sobreagudo) con diferentes articulacións.

3-Interpretación de fragmentos a primeira vista.

4-Adestramento progresivo e permanente da memoria.

5-Interpretación de estudos adecuados ao nivel.

6-Adquisición dunha técnica instrumental que lle permita abordar con eficacia estudos e obras de dificultade adecuada ao nivel.

7-Interpretación de tres obras de distintas épocas e estilos, que incidan no desenvolvemento da sensibilidade auditiva e de criterios estéticos.

8-Realizar audicións públicas demostrando unha correcta interpretación da obra e unha boa capacidade comunicativa.

9-Adquisición dunha disciplina no estudo, valorando a concentración e o silencio como elementos fundamentais.

10-Realización de escoitas comentadas e asistencia a concertos.

11-Iniciación na montaxe e raspado das lengüetas para coñecer o proceso de fabricación destas.

9.6.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.6.3.1 Criterios de avaliación

-Demostrar un control sobre a respiración, relaxación muscular e produción do son, e polo tanto, demostrar unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.

-Demostrar un dominio técnico acorde co seu nivel. Con este criterio se avalía o traballo das escalas e exercicios técnicos esixidos no seu nivel, a interpretación dos estudos e obras nos que aplica a técnica estudada nos exercicios, a soltura demostrada na lectura de fragmentos a primeira vista e a interpretación de fragmentos musicais de memoria controlando os aspectos técnicos e musicais das pasaxes.

-Mostrar interese por realizar unha acertada interpretación da música que toca. Mediante este criterio se avalía a asimilación dos aspectos técnicos, o goce na práctica instrumental, a comprensión das obras que interpreta e a realización dun pequeno análise formal das mesmas.

-Interpretar en público obras representativas do seu nivel para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademais de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidade ante o público.

-Valorar a importancia da audición musical. A través deste criterio valoramos se o alumnado escoita gravacións de obras para o seu instrumento u outro/s ou distintas agrupacións, a capacidade que ten de realizar comentarios críticos sobre a interpretación, e se asiste con asiduidade a concertos.

-Valorar a importancia da disciplina no estudo. Con este criterio se avalía se estuda con regularidade, se leva a cabo un traballo coherente centrado en escoitarse a si mesmo e se entende a necesidade de silencio e a importancia da concentración para obter resultados no estudo diario.

-Iniciarse no proceso de montaxe e raspado das lengüetas.

9.6.3.2 Mínimos esixibles

-Ter conciencia do emprego do esforzo muscular e a respiración axeitados ás esixencias da interpretación musical.

-Interpretar as escalas maiores e menores, terceiras e arpexios ata 4 alteracións e escala cromática (de Sib grave ata Do sobreagudo) con diferentes articulacións.

-Interpretar os estudos sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

-Desarrollar unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das diferentes posibilidades sonoras do instrumento.

-Interpretar dúas de obras de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

9.6.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

- Realización de reunións cos pais/nais ou titores do alumnado.
- Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.
- Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grao de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición do traballo realizado mediante a realización de audicións públicas ao longo do curso.

Ferramentas:

- Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).
- Portafolio: Libreta do alumno onde se recollerá o resumo das actividades realizadas na clase e a tarefa para casa.
- Rúbricas: Son fichas de calibración que teñen como finalidade garantir a obxetividade no proceso evaluador, fomentando que o alumno teña coñecemento en todo momento de cales son os aspectos a mellorar na súa aprendizaxe educativa.
- A proba técnica (reflexada no caderno de aula e/ou ficha da proba).
- A audición (poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo como complemento).

9.6.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario na aula (60% da cualificación).
- Executar exercicios de técnica mecánica e de sonoridade (15% da cualificación).
- Interpretación dos estudos indicados (5% da cualificación).
- Interpretar unha obra nunha audición pública ou proba da obra (20% da cualificación).

Avaliacións ordinarias		
Traballo diario na aula	Caderno da aula	60%
Proba técnica: Sonoridade+Mecánica	Caderno da aula ou/e Rúbrica	15%
Proba de estudos	Caderno da aula ou/e Rúbrica	5%
Audición pública ou proba da obra	Caderno da aula ou/e Rúbrica	20%

9.6.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

-Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O titor/a será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula. Isto realizarase mediante unha proba pública na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso ao que se quere avanzar.

-Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. A proba será calificada polo titor/a do alumno/a e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación numérica xeral do curso xunto cos informes dos profesores/as do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno/a as probas que consideren necesarias), dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso. Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse efectiva a ampliación, o alumno/a incorporárase ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as cualificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na cualificación final do curso en Xuño.

9.6.5 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de Vento Madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

-O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.

-Esta proba será realizada polo titor/a do alumno/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de Vento Madeira elixidos polo xefe/a de departamento.

-O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.

-O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras,

estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.6.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade, arpexio e terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (unha a elección do alumno/a e outra do titor/a ou tribunal de entre as tres programadas durante o curso).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en es-cala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.6.5.2 Proba extraordinaria

Os obxectivos, contidos e criterios de avaliación para a convocatoria extraordinaria serán os mesmos que aparecen desenvolvidos na programación deste curso.

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade, arpexio e terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (unha a elección do alumno/a e outra do titor/a ou tribunal de entre as tres programadas durante o curso).

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicaráse a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.). O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.6.6 Recursos didácticos

Exercicios:

- Exercicios que desenvolvan a calidade do son e o sentido da afinación.
- Escalas, arpexios e terceiras ata 5 alteracións e escala cromática (de Sib grave ata Do sobreagudo) con diferentes articulacións.

Estudos:

- Método para fagot de J. Weissenborn (Lecc. 23 ata a 26), ou un contido similar doutro método.

Obras:

- Sonata en Mi m de Benedetto Marcello.
- Sonata en Sol m Op. 3 nº 4 de Luigi Mercí.
- Concertino de Michael Haydn.
- Tarantella de Ludwig Milde.
- Ou material de dificultade similar.

9.7 Curso: 3º de grao profesional

9.7.1 Obxectivos

- a) Demostrar a sensibilidade auditiva e musical necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora e que lle permitirá comprender e interpretar a música e gozala.
- b) Desenvolver a calidade sonora na interpretación de exercicios técnicos, estudos e obras, conseguindo unha correcta emisión e afinación.
- c) Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das distintas épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel e coñecer as súas partes para unha mellor interpretación.

- d) Interpretar de memoria algunha obra do repertorio solista dacordo cos criterios de estilo correspondentes.
- e) Traballar a lectura a primeira vista para favorecer o posterior traballo de partituras máis complexas.
- f) Tomar conciencia da importancia que ten escoitar música (para o seu instrumento ou outro/s instrumentos ou agrupaciones) e asistir a concertos como un medio que lle achegará a unha mellor coñecemento e comprensión daquilo que interpreta.
- g) Valorar a interpretación propia e doutros compañeiros desenvolvendo a capacidade de aceptación e crítica no proceso de aprendizaxe e no resultado final.
- h) Adquirir un hábito de estudo que permita o avance e mellora na práctica instrumental.
- i) Coñecer a montaxe e raspado das lengüetas.

9.7.2 Contidos

- 1-Realización de exercicios de son e respiración que axuden a perfeccionar a calidade sonora e a columna de aire.
- 2-Estudo das escalas maiores e menores, terceiras e arpejos ata 6 alteracións.
- 3-Estudo e práctica do vibrato e o seu no uso na interpretación de obras e o traballo técnico habitual.
- 4-Adestramento progresivo e permanente da memoria.
- 5-Interpretación de fragmentos a primeira vista.
- 6-Interpretación de estudos adecuados ao nivel.
- 7-Adquisición dunha técnica instrumental que lle permita abordar con eficacia estudos e obras de dificultade adecuada ao nivel.
- 8-Interpretación de tres obras de distintas épocas e estilos, que incidan no desenvolvemento da sensibilidade auditiva e de criterios estéticos.
- 9-Adquisición dunha disciplina no estudo, valorando a concentración e o silencio como elementos fundamentais.
- 10-Realización de escoitas comentadas e asistencia a concertos.
- 11-Coñecemento da montaxe e raspado das lengüetas.

9.7.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

9.7.3.1 Criterios de avaliación

-Demostrar un control sobre a respiración, relaxación muscular e produción do son, e polo tanto, demostrar unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.

-Demostrar un dominio técnico acorde co seu nivel. Con este criterio se avalía o traballo das escalas e exercicios técnicos esixidos no seu nivel, a interpretación dos estudos e obras nos que aplica a técnica estudada nos exercicios, a soltura demostrada na lectura de fragmentos a primeira vista e a interpretación de fragmentos musicais de memoria controlando os aspectos técnicos e musicais das pasaxes.

-Mostrar interese por realizar unha acertada interpretación da música que toca. Mediante este criterio se avalía a asimilación dos aspectos técnicos, o goce na práctica instrumental, a comprensión das obras que interpreta e a realización dun pequeno análise formal das mesmas.

-Interpretar en público obras representativas do seu nivel para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademáis de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidad ante o público.

-Valorar a importancia da audición musical. A través deste criterio valoramos se o alumnado escoita gravacións de obras para o seu instrumento u outro/s ou distintas agrupacións, a capacidade que ten de realizar comentarios críticos sobre a interpretación, e se asiste con asiduidade a concertos.

-Valorar a importancia da disciplina no estudo. Con este criterio se avalía se estuda con regularidade, se leva a cabo un traballo coherente centrado en escoitarse a si mesmo e se entende a necesidade de silencio e a importancia da concentración para obter resultados no estudo diario.

-Coñecer o proceso de montaxe e raspado das lengüetas.

9.7.3.2 Mínimos esixibles

-Ter conciencia do emprego do esforzo muscular e a respiración axeitados ás esixencias da interpretación musical.

- Interpretar as escalas maiores e menores, terceiras e arpexios ata 5 articulacións e cromática con diferentes articulacións.
- Interpretar os estudos sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
- Desenvolver unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das diferentes posibilidades sonoras do instrumento.
- Interpretar dúas de obras de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.
- Coñecer os pasos básicos do proceso de montaxe e raspado das lengüetas.

9.7.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

- Realización de reunións cos pais/nais ou titores do alumnado.
- Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.
- Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grao de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición do traballo realizado mediante a realización de audicións públicas ao longo do curso.

Ferramentas:

- Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).
- Portafolio: Libreta do alumno onde se recollerá o resumo das actividades realizadas na clase e a tarefa para casa.
- Rúbricas: Son fichas de calibración que teñen como finalidade garantir a obxetividade no proceso evaluador, fomentando que o alumno teña coñecemento en todo momento de cales son os aspectos a mellorar na súa aprendizaxe educativa.
- A proba técnica (reflexada no caderno de aula e/ou ficha da proba).
- A audición (poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo como complemento).

9.7.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario na aula (60% da cualificación).
- Executar exercicios de técnica mecánica e de sonoridade (10% da cualificación).

- Interpretación dos estudos indicados (5% da cualificación).
- Realizar lectura a primeira vista (5% da cualificación).
- Interpretar unha obra nunha audición pública ou proba da obra (20% da cualificación).

Avaliacións ordinarias		
Traballo diario na aula	Caderno da aula	60%
Proba técnica: Sonoridade+Mecánica	Caderno da aula ou/e Rúbrica	10%
Proba de Estudos	Caderno da aula ou/e Rúbrica	5%
Proba de lectura a vista	Caderno da aula ou/e Rúbrica	5%
Audición pública ou proba da obra	Caderno da aula ou/e Rúbrica	20%

9.7.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O titor/a será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula. Isto realizarase mediante unha proba pública na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso ao que se quere avanzar.

- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. A proba será calificada polo titor/a do alumno/a e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación numérica xeral do curso xunto cos informes dos profesores/as do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno/a as probas que consideren necesarias), dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso. Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse efectiva a ampliación, o alumno/a incorporárase ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as cualificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na cualificación final do curso en Xuño.

9.7.5 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de Vento Madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

-O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.

-Esta proba será realizada polo titor/a do alumno/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de Vento Madeira elixidos polo xefe/a de departamento.

-O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.

-O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.7.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade, arpexio e terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (unha a elección do alumno/a e outra do titor/a ou tribunal de entre as tres programadas durante o curso).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en es-cala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.7.5.2 Proba extraordinaria

Os obxectivos, contidos e criterios de avaliación para a convocatoria extraordinaria serán os mesmos que aparecen desenvolvidos na programación deste curso.

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade, arpexio e terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).

- Dúas obras (unha a elección do alumno/a e outra do titor/a ou tribunal de entre as tres programadas durante o curso).

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicaráse a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.). O resultado do proceso de cualificación da proba expresárase con cualificacións numéricas, en escala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.7.6 Recursos didácticos

Exercicios:

- Exercicios que desenvolvan a calidade do son e o sentido da afinación.
- Exercicios para a práctica do vibrato.
- Escala cromática (de Sib grave ata Do sobreagudo), maiores e menores, terceiras e arpexios de ata 6 alteracións, con diferentes articulacións.

Estudos:

- Fifty advanced studies de J. Weissenborn (exercicios 1 a 15), ou un contido similar doutro método.

Obras:

- Sonata en Fa m de Georg Philipp Telemann.
- Sonatas da 1 a 6 de Benedetto Marcello.
- Concerto en Do M de Jan Anonín Kozeluch.
- Romance Op. 3 de Julius Weissenborn.
- Ou material de dificultade similar.

9.8 Curso: 4º de grao profesional

9.8.1 Obxectivos

- a) Demostrar a sensibilidade auditiva e musical necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora e que lle permitirá comprender e interpretar a música e gozala.
- b) Desenvolver a calidade sonora e técnica na interpretación de exercicios, estudos e obras, conseguindo unha correcta emisión e afinación.
- c) Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das distintas épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel e coñecer as súas partes para unha mellor interpretación.
- d) Interpretar de memoria algunha obra do repertorio solista dacordo cos criterios de estilo correspondentes.
- e) Traballar a lectura a primeira vista para favorecer o posterior traballo de partituras máis complexas.
- f) Tomar conciencia da importancia que ten escoitar música (para o seu instrumento ou outro/s instrumentos ou agrupaciones) e asistir a concertos como un medio que lle achegará a unha mellor coñecemento e comprensión daquilo que interpreta.
- g) Valorar a interpretación propia e doutros compañeiros desenvolvendo a capacidade de aceptación e crítica no proceso de aprendizaxe e no resultado final.
- h) Adquirir un hábito de estudo que permita o avance e mellora na práctica instrumental.
- i) Coñecer a montaxe e raspado das lengüetas.

9.8.2 Contidos

- 1-Realización de exercicios de son e respiración que axuden a perfeccionar a calidade sonora e a columna de aire.
- 2-Estudo das escalas maiores e menores, arpexios e terceiras en todas as tonalidades.
- 3-Estudo e práctica do vibrato e o seu uso na interpretación de obras e o traballo técnico habitual.
- 4-Adestramento progresivo e permanente da memoria.
- 5-Interpretación de fragmentos a primeira vista.
- 6-Interpretación de estudos adecuados ao nivel.
- 7-Adquisición dunha técnica instrumental que lle permita abordar con eficacia estudos e obras de dificultade adecuada ao nivel.

8-Interpretación de tres obras de distintas épocas e estilos, que incidan no desenvolvemento da sensibilidade auditiva e de criterios estéticos.

9-Adquisición dunha disciplina no estudo, valorando a concentración e o silencio como elementos fundamentais.

10-Realización de escoitas comentadas e asistencia a concertos.

11-Coñecemento da montaxe e raspado das lengüetas.

9.8.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.8.3.1 **Criterios de avaliación**

-Demostrar un control sobre a respiración, relaxación muscular e produción do son, e polo tanto, demostrar unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.

-Demostrar un dominio técnico acorde co seu nivel. Con este criterio se avalía o traballo das escalas e exercicios técnicos esixidos no seu nivel, a interpretación dos estudos e obras nos que aplica a técnica estudada nos exercicios, a soltura demostrada na lectura de fragmentos a primeira vista e a interpretación de fragmentos musicais de memoria controlando os aspectos técnicos e musicais das pasaxes.

-Mostrar interese por realizar unha acertada interpretación da música que toca. Mediante este criterio se avalía a asimilación dos aspectos técnicos, o goce na práctica instrumental, a comprensión das obras que interpreta e a realización dun pequeno análise formal das mesmas.

-Interpretar en público obras representativas do seu nivel para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademais de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidad ante o público.

-Valorar a importancia da audición musical. A través deste criterio valoramos se

o alumnado escoita gravacións de obras para o seu instrumento u outro/s ou distintas agrupacións, a capacidade que ten de realizar comentarios críticos sobre a interpretación, e se asiste con asiduidade a concertos

-Valorar a importancia da disciplina no estudo. Con este criterio se avalía se estuda con regularidade, se leva a cabo un traballo coherente centrado en escoitarse a si mesmo e se entende a necesidade de silencio e a importancia da concentración para obter resultados no estudo diario.

-Coñecer o proceso de montaxe e raspado das lengüetas.

9.8.3.2 Mínimos esixibles

-Ter conciencia do emprego do esforzo muscular e a respiración axeitada dos ás esixencias da interpretación musical.

-Efectuar escalas maiores e menores, terceiras e arpexios de todas as tonalidades con diferentes articulacións.

-Interpretar os estudos sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

-Desarrollar unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das diferentes posibilidades sonoras do instrumento.

-Interpretar dúas de obras de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

-Coñecer os pasos básicos do proceso de montaxe e raspado das lengüetas.

9.8.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

-Realización de reunións cos pais/nais ou tutores do alumnado.

-Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.

-Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.

-Observación do grao de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.

-Exposición do traballo realizado mediante a realización de audicións públicas ao longo do curso.

Ferramentas:

-Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).

-Portafolio: Libreta do alumno onde se recollerá o resumo das actividades realizadas na clase e a tarefa para casa.

-Rúbricas: Son fichas de calibración que teñen como finalidade garantir a obxetividade no proceso evaluador, fomentando que o alumno teña coñecemento en todo momento de cales son os aspectos a mellorar na súa aprendizaxe educativa.

-A proba técnica (reflexada no caderno de aula e/ou ficha da proba).

-A audición (poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo como complemento).

9.8.3.4 Criterios de cualificación

-Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario na aula (60% da cualificación).

-Executar exercicios de técnica mecánica e de sonoridade (10% da cualificación).

-Interpretación dos estudos indicados (5% da cualificación).

-Realizar lectura a primeira vista (5% da cualificación).

-Interpretar unha obra nunha audición pública ou proba da obra (20% da cualificación).

Avaliacións ordinarias		
Traballo diario na aula	Caderno da aula	60%
Proba técnica: Sonoridade+Mecánica	Caderno da aula ou/e Rúbrica	10%
Proba de Estudos	Caderno da aula ou/e Rúbrica	5%
Proba de lectura a vista	Caderno da aula ou/e Rúbrica	5%
Audición pública ou proba da obra	Caderno da aula ou/e Rúbrica	20%

9.8.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

-Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O titor/a será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula. Isto realizarase mediante unha proba pública na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso ao que se quere avanzar.

-Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. A proba será calificada polo titor/a do alumno/a e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación numérica xeral do curso xunto

cos informes dos profesores/as do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno/a as probas que consideren necesarias), dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso. Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse efectiva a ampliación, o alumno/a incorporárase ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as calificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na calificación final do curso en Xuño.

9.8.5 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de Vento Madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

- O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.
- Esta proba será realizada polo titor/a do alumno/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de Vento Madeira elixidos polo xefe/a de departamento.
- O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.
- O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.8.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade, arpejo e terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (unha a elección do alumno/a e outra do titor/a ou tribunal de entre as tres programadas durante o curso).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresárase con cualificacións numéricas, en escala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.8.5.2 Proba extraordinaria

Os obxectivos, contidos e criterios de avaliación para a convocatoria extraordinaria serán os mesmos que aparecen desenvolvidos na programación deste curso.

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade, arpexio e terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (unha a elección do alumno/a e outra do titor/a ou tribunal de entre as tres programadas durante o curso).

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicaráse a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.). O resultado do proceso de cualificación da proba expresárase con cualificacións numéricas, en escala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.8.6 Recursos didácticos

Exercicios:

- Exercicios que desenvolvan a calidade do son e o sentido da afinación.
- Escala, terceiras e arpexios en todas as tonalidades.

-Ejercicios para o perfeccionamento do vibrato

Estudos:

-Fifty advanced studies de J. Weissenborn (ejercicios 16 a 30), ou un contido similar doutro método.

Obras:

- Concerto en Si b M Rv. 501 de Antonio Vivaldi.

-Sonata en Mi m de Georg Philipp Telemann.

-Concerto en Fa M de Carl Stamitz.

-Adagio de Albert Orifici.

-Ou material de dificultade similar.

9.9 Curso: 5º de grao profesional

9.9.1 Obxectivos

a) Demostrar a sensibilidade auditiva e musical necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora e que lle permitirá comprender e interpretar a música e gozala.

b) Desenvolver a calidade sonora na interpretación de exercicios técnicos, estudos e obras, conseguindo unha correcta emisión e afinación.

c) Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das distintas épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel e coñecer as súas partes para unha mellor interpretación.

d) Interpretar de memoria algunha obra do repertorio solista dacordo cos criterios de estilo correspondentes.

e) Traballar a lectura a primeira vista para favorecer o posterior traballo de partituras máis complexas.

f) Tomar conciencia da importancia que ten escoitar música (para o seu instrumento ou outro/s instrumentos ou agrupaciones) e asistir a concertos como un medio que lle achegará a unha mellor coñecemento e comprensión daquilo que interpreta.

g) Valorar a interpretación propia e doutros compañeiros desenvolvendo a capacidade de aceptación e crítica no proceso de aprendizaxe e no resultado final.

h) Adquirir un hábito de estudo que permita o avance e mellora na práctica instrumental.

i) Aprender os rudimentos básicos que permitan a improvisación e composición de cadenzas nos Concertos clásicos.

j) Controlar a montaxe e raspado das lengüetas, para o seu propio uso.

9.9.2 Contidos

- 1-Realización de exercicios de son e respiración que axuden a perfeccionar a calidade sonora e a columna de aire.
- 2-Estudo das escalas maiores e menores, terceiras, arpexios e séptimas de dominante en tódalas tonalidades.
- 3-Perfeccionamento do vibrato e o seu uso na interpretación de obras e o traballo técnico habitual.
- 4-Práctica do dobre picado.
- 5-Adestramento progresivo e permanente da memoria.
- 6-Interpretación de fragmentos a primeira vista.
- 7-Interpretación de estudos adecuados ao nivel.
- 8-Adquisición dunha técnica instrumental que lle permita abordar con eficacia estudos e obras de dificultade adecuada ao nivel.
- 9-Interpretación de tres obras de distintas épocas e estilos, que incidan no desenvolvemento da sensibilidade auditiva e de criterios estéticos.
- 10-Improvisación e composición de cadenzas para concertos clásicos.
- 11-Adquisición dunha disciplina no estudo, valorando a concentración e o silencio como elementos fundamentais.
- 12-Realización de escoitas comentadas e asistencia a concertos.
- 13-Perfeccionamento da montaxe e raspado das lengüetas, para o seu propio uso.

9.9.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.9.3.1 Criterios de avaliación

-Demostrar un control sobre a respiración, relaxación muscular e produción do son, e polo tanto, demostrar unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.

-Demostrar un dominio técnico acorde co seu nivel. Con este criterio se avalía o traballo das escalas e exercicios técnicos esixidos no seu nivel, a interpretación dos estudos e obras nos que aplica a técnica estudada nos exercicios, a soltura demostrada na lectura de fragmentos a primeira vista e a interpretación de fragmentos musicais de memoria controlando os aspectos técnicos e musicais das pasaxes.

-Mostrar interese por realizar unha acertada interpretación da música que toca. Mediante este criterio se avalía a asimilación dos aspectos técnicos, o goce na práctica instrumental, a comprensión das obras que interpreta e a realización dun pequeno análise formal das mesmas.

-Interpretar en público obras representativas do seu nivel para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademais de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidade ante o público.

-Valorar a importancia da audición musical. A través deste criterio valoráramos se o alumnado escoita gravacións de obras para o seu instrumento u outro/s ou distintas agrupacións, a capacidade que ten de realizar comentarios críticos sobre a interpretación, e se asiste con asiduidade a concertos.

-Improvisar e compoñer cadenzas para Concertos clásicos. Con este criterio se comproba se o alumno escoita e analiza cadenzas de grandes intérpretes, extraendo conclusións en canto a estilo e forma das cadenzas. Se improvisa cadenzas elementais en canto a forma e técnica, sabendo aproveitar o material temático da obra en cuestión. Se escribe as súas propias cadenzas para os Concertos do período Clásico traballados en clase, comparándoas coas doutros intérpretes ou compañeiros de clase e se interpreta as súas propias cadenzas.

-Valorar a importancia da disciplina no estudo. Con este criterio se avalía se estuda con regularidade, se leva a cabo un traballo coherente centrado en escoitarse a si mesmo e se entende a necesidade de silencio e a importancia da concentración para obter resultados no estudo diario.

-Controlar o proceso de montaxe e raspado das lengüetas para o seu propio uso.

9.9.3.2 Mínimos esixibles

-Ter conciencia do emprego do esforzo muscular e a respiración axeitados ás esixencias da interpretación musical.

-Interpretar as escalas maiores e menores, terceiras, arpexios e séptimas de dominante en todas as tonalidades con diferentes articulacións.

-Interpretar os estudos sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

- Desarrollar unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das diferentes posibilidades sonoras do instrumento.
- Interpretar dúas de obras de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.
- Coñecer o proceso de montaxe e raspado das lengüetas.

9.9.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

- Realización de reunións cos pais/nais ou titores do alumnado.
- Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.
- Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grao de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición do traballo realizado mediante a realización de audicións públicas ao longo do curso.

Ferramentas:

- Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).
- Portafolio: Libreta do alumno onde se recollerá o resumo das actividades realizadas na clase e a tarefa para casa.
- Rúbricas: Son fichas de calibración que teñen como finalidade garantir a obxetividade no proceso evaluador, fomentando que o alumno teña coñecemento en todo momento de cales son os aspectos a mellorar na súa aprendizaxe educativa.
- A proba técnica (reflexada no caderno de aula e/ou ficha da proba).
- A audición (poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo como complemento).

9.9.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario na aula (60% da cualificación).
- Executar exercicios de técnica mecánica e de sonoridade (10% da cualificación).
- Interpretación dos estudos indicados (5% da cualificación).

- Realizar lectura a primeira vista (5% da cualificación).
- Interpretar unha obra nunha audición pública ou proba da obra (20% da cualificación).

Avaliacións ordinarias		
Traballo diario na aula	Caderno da aula	60%
Proba técnica: Sonoridade+Mecánica	Caderno da aula ou/e Rúbrica	10%
Proba de Estudos	Caderno da aula ou/e Rúbrica	5%
Proba de lectura a vista	Caderno da aula ou/e Rúbrica	5%
Audición pública ou proba da obra	Caderno da aula ou/e Rúbrica	20%

9.9.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

-Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O titor/a será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula. Isto realizarase mediante unha proba pública na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso ao que se quere avanzar.

-Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. A proba será calificada polo titor/a do alumno/a e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación numérica xeral do curso xunto cos informes dos profesores/as do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno/a as probas que consideren necesarias), dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso. Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse efectiva a ampliación, o alumno/a incorporase ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as cualificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na cualificación final do curso en Xuño.

9.9.5 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de Vento Madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

-O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.

-Esta proba será realizada polo titor/a do alumno/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de Vento Madeira elixidos polo xefe/a de departamento.

-O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.

-O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.9.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade, arpexio e terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (unha a elección do alumno/a e outra do titor/a ou tribunal de entre as tres programadas durante o curso).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en es-cala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.9.5.2 Proba extraordinaria

Os obxectivos, contidos e criterios de avaliación para a convocatoria extraordinaria serán os mesmos que aparecen desenvolvidos na programación deste curso.

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade, arpexio e terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (unha a elección do alumno/a e outra do titor/a ou tribunal de en-

tre as tres programadas durante o curso).

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicaráse a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.). O resultado do proceso de cualificación da proba expresárase con cualificacións numéricas, en escala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.9.6 Recursos didácticos

Exercicios:

- Exercicios que desenvolvan a calidade do son e o sentido da afinación.
- Escalas maiores e menores, terceiras, arpexios e séptimas de dominante en todas as tonalidades.

Estudos:

- Fifty advanced studies de J. Weissenborn (exercicios 31 a 40), ou un contido similar doutro método.

Obras:

- Concerto en La m Rv. 498 de Antonio Vivaldi
- Concerto en Do M de Franz Danzi
- Romance de Edward Elgar
- Ou material de dificultade similar.

9.10 Curso: 6º de grao profesional

9.10.1 Obxectivos

- Demostrar a sensibilidade auditiva e musical necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora e que lle permitirá comprender e interpretar a música e gozala.
- Desenvolver a calidade sonora na interpretación de exercicios técnicos, es-

tudos e obras, conseguindo unha correcta emisión e afinación.

c) Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das distintas épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel e coñecer as súas partes para unha mellor interpretación.

d) Interpretar de memoria algunha obra do repertorio solista dacordo cos criterios de estilo correspondentes.

e) Traballar a lectura a primeira vista para favorecer o posterior traballo de partituras máis complexas.

f) Tomar conciencia da importancia que ten escoitar música (para o seu instrumento ou outro/s instrumentos ou agrupaciones) e asistir a concertos como un medio que lle achegará a un mellor coñecemento e comprensión daquilo que interpreta.

g) Valorar a interpretación propia e doutros compañeiros desenvolvendo a capacidade de aceptación e crítica no proceso de aprendizaxe e no resultado final.

h) Adquirir un hábito de estudo que permita o avance e mellora na práctica instrumental.

i) Aprender os rudimentos básicos que permitan a improvisación e composición de cadenzas nos Concertos clásicos.

j) Controlar a montaxe e raspado das lengüetas, para o seu propio uso.

9.10.2 Contidos

1-Realización de exercicios de son e respiración que axuden a perfeccionar a calidade sonora e a columna de aire.

2-Estudo das escalas maiores e menores, terceiras, arpeixose séptimas de dominante en todas as tonalidades.

3-Perfeccionamento do vibrato e o seu uso na interpretación de obras e o traballo técnico habitual.

4-Práctica do dobre picado.

5-Adestramento progresivo e permanente da memoria.

6-Interpretación de fragmentos a primeira vista.

7-Interpretación de doce estudos adecuados ao nivel.

8-Adquisición dunha técnica instrumental que lle permita abordar con eficacia estudos e obras de dificultade adecuada ao nivel.

9-Interpretación de tres obras de distintas épocas e estilos, que incidan no desenvolvemento da sensibilidade auditiva e de criterios estéticos.

10-Improvisación e composición de cadenzas para concertos clásicos.

11-Adquisición dunha disciplina no estudo, valorando a concentración e o silen-

cio como elementos fundamentais.

12-Realización de escoitas comentadas e asistencia a concertos.

13-Perfeccionamento da montaxe e raspado das lengüetas, para o seu propio uso.

9.10.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.10.3.1 Criterios de avaliación

-Demostrar un control sobre a respiración, relaxación muscular e produción do son, e polo tanto, demostrar unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.

-Demostrar un dominio técnico acorde co seu nivel. Con este criterio se avalía o traballo das escalas e exercicios técnicos esixidos no seu nivel, a interpretación dos estudos e obras nos que aplica a técnica estudada nos exercicios, a soltura demostrada na lectura de fragmentos a primeira vista e a interpretación de fragmentos musicais de memoria controlando os aspectos técnicos e musicais das pasaxes.

-Mostrar interese por realizar unha acertada interpretación da música que toca. Mediante este criterio se avalía a asimilación dos aspectos técnicos, o goce na práctica instrumental, a comprensión das obras que interpreta e a realización dun pequeno análise formal das mesmas.

-Interpretar en público obras representativas do seu nivel para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademais de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidade ante o público.

-Valorar a importancia da audición musical. A través deste criterio valoramos se o alumnado escoita gravacións de obras para o seu instrumento u outro/s ou distintas agrupacións, a capacidade que ten de realizar comentarios críticos sobre a interpretación, e se asiste con asiduidade a concertos.

-Improvisar e compoñer cadenzas para Concertos clásicos. Con este criterio se comproba se o alumno escoita e analiza cadenzas de grandes intérpretes, extraendo conclusións en canto a estilo e forma das cadenzas. Se improvisa cadenzas elementais en canto a forma e técnica, sabendo aproveitar o material temático da obra en cuestión. Se escribe as súas propias cadenzas para os Concertos do período Clásico traballados en clase, comparándoas coas doutros intérpretes ou compañeiros de clase e se interpreta as súas propias cadenzas.

-Valorar a importancia da disciplina no estudo. Con este criterio se avalía se estuda con regularidade, se leva a cabo un traballo coherente centrado en escoitarse a si mesmo e se entende a necesidade de silencio e a importancia da concentración para obter resultados no estudo diario.

-Controlar o proceso de montaxe e raspado das lengüetas para o seu propio uso.

9.10.3.2 Mínimos esixibles

-Ter conciencia do emprego do esforzo muscular e a respiración axeitados ás esixencias da interpretación musical.

-Efectuar as escalas maiores e menores, terceiras, arpexios e séptimas de dominante en tódalas tonalidades con diferentes articulacións.

-Interpretar os estudos sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

-Desarrollar unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das diferentes posibilidades sonoras do instrumento.

-Interpretar dúas de obras de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

-Coñecer o proceso de montaxe e raspado das lengüetas.

9.10.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

-Realización de reunións cos pais/nais ou tutores do alumnado.

-Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.

-Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.

-Observación do grao de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.

-Exposición do traballo realizado mediante a realización de audicións públicas ao longo do curso.

Ferramentas:

- Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).
- Portafolio: Libreta do alumno onde se recollerá o resumo das actividades realizadas na clase e a tarefa para casa.
- Rúbricas: Son fichas de calibración que teñen como finalidade garantir a obxetividade no proceso evaluador, fomentando que o alumno teña coñecemento en todo momento de cales son os aspectos a mellorar na súa aprendizaxe educativa.
- A proba técnica (reflexada no caderno de aula e/ou ficha da proba).
- A audición (poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo como complemento).

9.10.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario na aula (60% da cualificación).
- Executar exercicios de técnica mecánica e de sonoridade (10% da cualificación).
- Interpretación dos estudos indicados (5% da cualificación).
- Realizar lectura a primeira vista (5% da cualificación).
- Interpretar unha obra nunha audición pública ou proba da obra (20% da cualificación).

Avaliacións ordinarias		
Traballo diario na aula	Caderno da aula	60%
Proba técnica: Sonoridade+Mecánica	Caderno da aula ou/e Rúbrica	10%
Proba de Estudos	Caderno da aula ou/e Rúbrica	5%
Proba de lectura a vista	Caderno da aula ou/e Rúbrica	5%
Audición pública ou proba da obra	Caderno da aula ou/e Rúbrica	20%

9.10.4 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de Vento Madeira elaborou unha serie de directrices a

seguir para a súa avaliación:

-O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.

-Esta proba será realizada polo titor/a do alumno/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de Vento Madeira elixidos polo xefe/a de departamento.

-O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.

-O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.10.4.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade, arpexio e terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (unha a elección do alumno/a e outra do titor/a ou tribunal de entre as tres programadas durante o curso).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.10.4.2 Probas extraordinaria

Os obxectivos, contidos e criterios de avaliación para a convocatoria extraordinaria serán os mesmos que aparecen desenvolvidos na programación deste curso.

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade, arpexio e terceiras (en relación aos contidos do curso).

- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (unha a elección do alumno/a e outra do titor/a ou tribunal de entre as tres programadas durante o curso).

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicaráse a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.). O resultado do proceso de cualificación da proba expresárase con cualificacións numéricas, en escala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Procedemento e Ferramentas	Rexistro	Criterio de cualificación: (Porcentaxe)
Proba	<ul style="list-style-type: none"> • Rúbrica • Acta de cualificación • Acta de avaliación final 	<ul style="list-style-type: none"> • Técnica (30%) • Estudos (20%) • Obras (50%)

9.10.5 Recursos didácticos

Exercicios:

- Exercicios que desenvolvan a calidade do son e o sentido da afinación.
- Escalas, terceras e arpexios en tódalas tonalidades.

Estudos:

-Fifty advanced studies de J. Weissenborn (exercicios 40 a 50), ou un contido similar doutro método.

Obras:

- Concerto de Vivaldi en Mi m para fagot, cordas e continuo RV 484.
- Concerto en Fa M de F. Danzi
- Concerto para fagot e orquestra en Sib M de W. A. Mozart.
- Sonata de P. Hindemith.
- Outro material de dificultad similar.

10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

---

Seguindo as instrucións que se recollen no artigo 2º da orde do 8 de Febreiro de 2008 pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música na Comunidade Autónoma de Galicia, e que indican que “[...]a avaliación terá un carácter formativo e orientador do proceso educativo e proporcionará unha información constante que permita mellorar tanto os procesos coma os resultados da intervención educativa[...]”, este departamento leva a cabo unha tripla avaliación: do proceso de aprendizaxe (que se desenvolveu no apartado correspondente de cada curso), da programación didáctica e da nosa labor docente.

O seguimento e avaliación das programacións será rexistrado por cada docente e tratado nas reunións periódicas do departamento, quedando constancia na acta daquelas desviacións e modificacións acordadas. Estas ideas e propostas de mellora serán incluídas na memoria final do departamento, xa que servirán de base para a elaboración da programación didáctica do vindeiro curso.

Por outra banda, a misión da Comisión de Coordinación Pedagóxica será a de garantir que as programacións didácticas dos distintos departamentos presenten coherencia secuencial entre todas elas, e indicar, se é o caso, as modificacións pertinentes que deberán ser realizadas polos departamentos.

Dende o Departamento de Vento Madeira para avaliar a nosa programación didáctica teremos en conta os seguintes aspectos:

- **Obxectivos:** Adecuación ás necesidades específicas do alumnado e do Proxecto Educativo do Centro
- **Contidos:** Validez na súa elección con respecto aos obxectivos plantexados e adecuación ao nivel do alumnado
- **Actividades:** Atención á diversidade das capacidades e adecuación aos intereses do alumnado e aos seus ritmos de aprendizaxe
- **Criterios metodolóxicos:** A adecuación e coherencia dos mesmos
- **Os medios e recursos:** Avaliación dos criterios para a elección dos medios e recursos didácticos e a súa adecuación aos obxectivos propostos.
- **A avaliación:** Comprobarase a idoneidade e a adecuación entre criterios de avaliación, técnicas e procedementos, así como entre os criterios de avaliación, contidos e obxectivos
- **Alumnado:** A relación co alumnado, ademais do clima de convivencia e traballo.

11. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

---

Do mesmo xeito que se indica no punto anterior, a avaliación do labor docente supón un dos tres elementos a avaliar dentro do noso sistema educativo xunto co proceso de aprendizaxe e a programación didáctica.

Será misión do profesorado realizar a análise dos datos que obteña trala avaliación do alumnado e da programación didáctica para realizar as diferentes adaptacións ou adecuacións das estratexias metodolóxicas co fin de mellorar os resultados acadados.

Para levar a cabo este proceso contarase tamén coa análise das enquisas de satisfacción do alumnado como vía alternativa ás clases para obter datos directos relativos á súa función.

Nas reunións do departamento trataranse todos estes puntos ademais dos que o profesorado considere relevantes, sen descoidar aspectos como os recursos materiais e persoais dos que dispón o propio departamento para ofrecer unha ensinanza de calidade, trasladando á Comisión de Coordinación Pedagóxica todo aquilo que se estime oportuno.

12. ANEXOS

12.1 Probas de acceso 1º de grao profesional

Extracto do Decreto 203/2007, do 27 de setembro. DOG do 31 de outubro de 2007 Artigo 11º:

“Para acceder ao primeiro curso das ensinanza profesional de música cumprirá superar unha proba específica de acceso. Mediante esta proba valorarase a madureza, as aptitudes e os coñecementos para cursar con aproveitamento as ensinanza profesional, de acordo cos obxectivos establecidos neste decreto.

A Consellería de Educación e Ordenación Universitaria regulará o procedemento de acceso ao primeiro curso, que se axustará á proba de Fagot no disposto nos puntos seguintes:

- Para a especialidade de Fagot a devandita proba consistirá na interpretación de tres obras pertencentes a distintos estilos, das cales, como mínimo, unha deberá interpretarse de memoria. Este exercicio cualifícase de cero a dez puntos, e cumprirá unha cualificación mínima de cinco puntos para o superar.
- A puntuación definitiva da proba citada nos puntos anteriores será a media ponderada da cualificación obtida en ambos exercicios (proba teórico-práctica e proba instrumental). Para estes efectos ponderarase o primeiro deles (a proba instrumental) nun 70%.”

12.1.1 Contidos

Para a proba instrumental de Fagot, o alumnado deberá interpretar tres obras de libre elección, alomenos unha delas de memoria, que deberán abarcar diferentes aspectos da técnica a traballar (apartado de obxetivos e contidos de 4º curso de Grao Elemental desta Programación) e escollidas do apartado Repertorio Orientativo de 4º curso de Grao Elemental desta Programación, ou outras obras de similar dificultade.

Esta proba cualificarase de cero a dez puntos e será preciso unha cualificación mínima de cinco puntos para considerar a parte instrumental superada.

12.1.2 Criterios de avaliación

- Mostrar unha posición corporal adecuada.
- Controlar a respiración diafragmática, permitíndolle tocar con naturalidade.
- Ter conciencia da importancia da afinación, da emisión, dos diferentes tipos de articulacións, os saltos, os trinos, a medida, o ritmo e as dinámicas.
- Presentar un programa coherente en relación aos contidos expostos.
- Comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademais de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidade ante unha proba.
- Realizar unha interpretación musical de calidade acorde ás esixencias da proba.
- Memorización dunha obra.

12.1.3 Criterios de cualificación

Indicadores	Porcentaxe
Xesto musical e control da respiración	10%
Calidade sonora e outros aspectos técnicos	30%
Nivel do repertorio e adecuación á partitura	30%
Interpretación e musicalidade	20%
Presenza escénica	10%

12.2 Probas de acceso a outros cursos.

A proba consistirá:

- Para o **grao elemental**, na interpretación no instrumento da especialidade á que se opte, de dúas obras de libre elección e unha obra ou exercicio a primeira vista proposto polo tribunal que contará o 60% da nota total das probas.
- Para o **grao profesional**, na interpretación de tres obras de diferentes estilos (unha delas de memoria). Das obras que conteñan máis dun movemento será requirida a interpretación de todos eles. Como orientación das obras a interpretar servirá o listado de obras (de esta programación) do curso anterior ao cal se pretenda acceder. Esta proba puntua un 70% do total.

12.2.1 Contidos

De xeito xeral, os contidos para accesos a cursos distintos de primeiro, serán os recollidos na programación do curso anterior ao que se pretende acceder.

12.2.2 Criterios de avaliación

De xeito xeral, os criterios de avaliación para accesos a cursos distintos de primeiro, serán os que aparecen recollidos na programación do curso anterior ao que se pretende acceder.

12.2.3 Criterios de cualificación

Indicadores	Porcentaxe
Xesto musical e control da respiración	10%
Calidade sonora e outros aspectos técnicos	30%
Nivel do repertorio e adecuación á partitura	30%
Interpretación e musicalidade	20%
Presenza escénica	10%

12.3 Premios Fin de Grao

Segundo consta na lexislación vixente, os departamentos didácticos establecerán os criterios valorativos para a obtención do premio de fin de grao profesional.

12.3.1 Contidos da proba

- Presentación por parte dos aspirantes dun programa cunha duración comprendida entre os 20 e os 40 minutos, sendo 20 minutos a duración mínima para a proba.
- Inclusión dunha serie de obras que representen, cando menos, tres estilos diferentes, quedando excluídos desta particularidade os instrumentos nos que non sexa posible.
- Interpretación de memoria dunha das obras presentadas.
- Elaboración, por parte do aspirante, e posterior entrega na secretaría do Centro (con rexistro de entrada e mediante soporte informático) das notas ao programa elaboradas por el/a mesmo/a, cando menos con tres días de antelación á celebración da proba, non recolléndose ningunha fóra de prazo sen a debida xustificación, que será atendida a criterio da Dirección do Centro. Estas notas ao programa seguirán Máximo dun folio con 3.750 caracteres en formato "DIN A4".

12.3.2 Criterios de avaliación

- Realizar unha interpretación musical de calidade acorde ás esixencias da proba.
- Presentar un programa coherente en relación aos contidos expostos.
- Interpretar un programa que presente obras de diferentes épocas e/ou estilos cunha dificultade acorde ao nivel.

12.3.3 Criterios de cualificación

Indicadores	Porcentaxe
Xesto musical e control da respiración	10%
Calidade sonora e outros aspectos técnicos	30%
Nivel do repertorio e adecuación á partitura	30%
Interpretación e musicalidade	20%
Presenza escénica	10%